

પ્રકાશકીય

મુજ પાઠકોને જણાવના અત્યંત આનંદ થાય છે કે, આજથી વર્ષ પહેલાં, અનેક નૃપતિ પ્રતિજ્ઞાવક, વિધિપત્ર (અચૂત) ગચ્છશાગરના જગમ યુગપ્રધાન પ્રત્યક્ષ દાદા શ્રી કલ્યાણસાગર સૂરીચરણ મ. સા. ની ચતુર્થ જન્મ શતાબ્દી વર્ષના ઉપવ્રજમા, કચ્છ કેસરી, અચૂતગચ્છ દ્વારકા નીચે પ્રભાવક, અચૂતગચ્છાધિપતિ પ. પૃ. આચાર્ય ભગવત શ્રી ગુણસાગર સૂરીચરણ મ. સા. ની પ્રેરણાથી પ્રત્યક્ષ દાદાશ્રીના સ્મૃતિ નિમિત્તે અમોઝે શ્રી આર્યરક્ષિત જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ દ્વારા સંચાલિત 'દાદા શ્રી કલ્યાણસાગરસૂરિ અન્થ પ્રકાશન કેન્દ્ર'ની સ્થાપના કરી અને તેજ વર્ષે પ. પૃ. અચૂતગચ્છાધિપતિશ્રીના વિદ્વાન શિષ્યરત્ન પ. પૃ. મુનિગજ શ્રી મહોદયસાગરણ મ. સા. દ્વારા લિખિત 'દાદા શ્રી કલ્યાણસાગરસૂરિ જીવન ચરિત્ર (હિન્દી) પુસ્તક બહાર પાડવા ભાગ્યશાળી બન્યા

ત્યારથી માઠીને પજ્યોના આશીર્વાદથી અમો ઉત્તમેત્ત જે જે પ્રકાશનો બહાર પાડવા ભાગ્યશાળી બન્યા છીએ તથા ભવિષ્યમા પણ દૂર સમયમા જે જે કૃતિઓનું પ્રકાશન ઉપગેદત કેન્દ્રના અન્વયે કરવાની અમારી ધારણા છે તેનું લીસ્ટ આ પુસ્તિકાના કવચપૃષ્ઠના પાછળના ભાગમા આપેલ છે.

પ. પૃ. મુનિરાજ શ્રી મહોદયસાગરણ મ. સા. દ્વારા સંચાલિત 'આરાધના દીપિકા' નામે પ્રસ્તુત પુસ્તિકાનું પ્રકાશન કરતા અમો અત્યંત હર્ષની લાગણી અનુભવીએ છીએ.

પ્રસ્તુત પ્રકાશનમા દ્રવ્ય સહાય આપનાર શ્રી ઘાટકોપર કચ્છી મૂ. પૂ. જૈન સંઘનો અમે હાર્દિક આભાર માનીએ છીએ

ઉપગેદત કેન્દ્ર દ્વારા આબાલવૃદ્ધોપયોગી, સસ્કારપ્રદ, સમ્યક્જ્ઞાન પ્રચારક મુસાહિત્યનું પ્રકાશન કરવાની અમારી શુભ ભાવના છે

આશા છે કે પ્રસ્તુત પુસ્તિકા આરાધના પ્રિય મુજ પાઠકોને આરાધનામા અત્યંત સહાયક બનશે

લિ. શ્રી આર્યરક્ષિત જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠનાં
અધિકારીઓ તેમજ દૂસ્ત્રીઓ.

સ સાગ્રિક કાર્યોને જોણુ બનાવી બહેનબા મિત્રાલી નન-મન ધનથી સ્વદ્વાર
આપવા માટે સાગ્રિક બનવાનો ભાગ્યવશકે અનુનધ કર્યો હતો. ત્યાગ્યાદ
ધાટકોપર કચ્છી મ પ જૈન સઘના ઉત્સાહી અધિકારીઓએ પ્રાસંગિક
ઉદ્દેશ્યોધન કર્યું હતું. 'અર્ચનગલ આદ અભા અગ્યાન અર્થ ને વખતે
ત્રી સઘ તરફથી નાણિયેરની પ્રભાવના કરવામા આવી હતી.

બીજા દિવસથી દરરોજ ૮-૪૫ થી ૯-૪૫ મુધી ૫ અચલગજાધિપતિત્રીની
આજારી પૂ. મુનિત્રી મહોદયસાગરજી મ. સા. "શાસ્ત્ર મુખ એમાં?"
એ વિષય ઉપર વિદ્વાપણુ શૈલીમા મુદ્દ પ્રવચનો આપતા હતા. જેનો
દિન-પ્રતિદિન વધતી જતી આગે અગ્યામા જનતાએ લાભ લીધા

અ મુ ૧૫ ના રોજ વ્યાખ્યાન સમયે ચિકિત્સા માનવમેદનીની
ઉપચિત્રિત વચ્ચે ૫. ગજાધિપતિત્રીને મત્ર-ચત્રિત્ર ત્રથો વહેગવવા માટે
ધૃતતી બોલી બોલાઈ હતી જેમા "શ્રાદ્ધવિધિ" (શ્રાવક ધર્મ) અને
"સમરાઈ કહા" (સમગ્રદિત્ય કેવલી ચત્રિત્ર) એ એ ત્રથો વહેગવવાનો
લાભ સઘન સઘવી શેઠ શ્રી ગામજી જખુલાઈ ગાલા કરુ - મોટા
આસબીઆવાલાએ લીધા હો

અ વ ૨. થી દરરોજ ૮-૪૫ થી ૯-૪૫ મુધી ઉપરોક્ત મત્ર-
ચત્રિત્રને આધારે ૫ મુનિ શ્રી મહોદયસાગરજી મ. સા.ના વિદ્વાપણુ
શૈલીથી પ્રવચનો ચાલુ છે જેમા બહેણા અમુદયમા જનતા લાભ લઈ ગહી
છે વિશાળ વ્યાખ્યાન હોલ આખો ભરાઈ જાય છે પરાઓમાથી પણ તત્ત્વરમિક
ભાઈ-બહેનો વ્યાખ્યાન ત્રવણુ કરવા આવી રહ્યા છે. દરરોજ જુદા જુદા
ભાગ્યશાળીઓ તરફથી પ્રભાવનાઓ અપાય છે.

દર રવિવારે ૮-૪૫ થી ૧૦-૦૦ મુધી 'જીવન જીવવાની કળા' યાને
'માર્ગનુસારીનાં ૩૫ ગુણો' એ વિષય ઉપર ૫ મુનિશ્રીના વિદ્વાપણુ
જાહેર પ્રવચનો ચાલુ છે તથા દર શનિવારે ૩૫ થી ૪૫ મુધી તેમજ દર
રવિવારે ૩ થી ૪ મુધી ખાસ બાળકો-યુવાનો માટે તથા પ્રોત્તે માટે પણ
(દિક્ત પુરો માટે) સામુહિક સામાયિક-જાપ આદિ કાર્યક્રમનુ આયોજન
પણુ કરવામા આવ્યુ છે જેમા ૫ મુનિશ્રી નવકાગ મત્રથી માઠીને ગુરુવ દન,
ગૈયવદન, સામાયિક, પ્રતિક્રમણુ આદિ ધાર્મિક સત્રોના શુદ્ધર્થ, ભાવાર્થ,
ઉચ્ચારશુદ્ધિ વગેરે અગે ગૈયક ગૈલિમા સમજ આપી રહ્યા છે. હોસે
હોસે સારી સખ્યામા બાળકો વગેરે લાભ લઈ રહ્યા છે.

૫ ગજાધિપતિત્રીના આદેશથી અ. વ. ૨ થી ચાતુર્માસ પર્વત
સળંગ અક્રમ તપ પણ ત્રી સઘમા ચાલુ છે તથા અ. વ ૨ થી
શ્રી નમસ્કાર મહામંત્ર તપ ૯ દિવસની શરૂઆત કરવામા આવી જેમા

નગનગ ૨૫૦ જેના બાઈ-ગળો લેવા દત્તા ત્યાં જા નરત એ વ
 ૧૧ થી પાંચ વિમ માટે એ વિસ્તૃતકે તપ પગ કંગારામાં આવન
 તપશ્વરના એમશાગની નગનગ સી મધ દા । મેવામાં આવી દત્તા આ મુ
 ૪ થી અત્રના નીચ એ પ મગનાયક શ્રી છનનદના પાર્થનાથ
 ભગવાનની અમ્મ થરેન મેમા લગનગ પૃ જેના તપશ્વરીઓ લેવા
 દત્તા ત્રમ વિમ આવન ૬ તપ શી મોગ્ગ જે દત્તા શ્રી (ધર્મો પત્રારની
 પદ્ધિ વિતાય) રી - ૧૨૩ પાંચ નાથ નમે તમે એ પ નો ૧૨૫ ની
 મ મ્થામાં જપ ૬ ન અમ તપના પાગલાની સ્વચ્છ પગ શ્રી મધ
 દા । મેવામાં આવી દત્તા ના નુ ૮ થી અષ્ટમદાગિદ્ધિ તપ થયેન
 જેમા નગનગ ૧ દત્તા તપશ્વરીઓ લેવા દત્તા

અન દવે આનામાં અમધ આથે આવા આ ધનામર અન
 C નાન ભર્તા રાનાવ ૧૧મા પ ૫ પ્રવરનમ મનિ શ્રી મરો યમાગજ
 મ આ દા । મ મોલિ “આગવના દીપિમ નામે રંગુન ક્ષિપ્તના
 નમગનમા અ નાથ મનવાનો ૧૨ થી । અમા । થી ન રન નાપ પો
 ક ત મ ન અમા અન્યત દય ની ગાળી અનુભવીએ તો અમા ૨ કે
 ત્રિ ૫ ૬ થી । આ પુસ્તિમમા ગવેના કુનનાન્નિમ ૬ નિરમોન રોનાના
 વનમા રાળી અમથ માનવ ભવન ન ગ મનાવવાની નાથ આર ૩
 મનિ ના પદિ નન ૫ । નાથ ૬ અનાવ । અ ૮ કુન-ગ

વિ ન ૧૬ ના અમા । ના ધાનદેર કન્ડી મનિ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
 મ રની વિધિ ૪ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ થી અન ત્યા થી આજ રથી ની દેવ ની
 કૃપાર્થી અન શામન-દવની સ ૧૨ થી ધાનિ ૬ તેમ ૮ સામાનિ ૬ દાવ અમા ।
 શ્રી ન ર વિ-નિનિન C નાન મારી મેરી પ્રગતિ આધી , તેરી જ મેને
 મવિ અમા પન શ્રી મધ ૬ ૬ મેને વિમાય થનો ૮ મેરી શાનન ૭
 પાન નાથ ન

વિ શ્રી ઘાટકોપર-કન્ડી મૃ પૃ જન મધના
 અધિમરીઓ

જયજિને ,

શ્રી ઘાટકોપર કચ્છી જેન સ્વેતાંગર મર્તિ પ્રજાક સંઘ

વિસનજી ખીમજી જીરા (પ્રમુખ)
કરમજી લખમજી ગાદ
(વિપ્રમુખ)

દોકચ્છી ગ્યાનુદજી લાલકા
સ્તનજી લાલજી જીરા
માનદમંત્રી

સં. ૨૦૩૮ થી ૨૦૩૭ ના કારોબારી કમિટીના સભ્યો

ચંદ્રકાંત દામજી ગાદ
નરજી જાદવજી
માવજી વેલજી ગાદ
પોપટલાલ મેઘજી
દોલતભાઈ ચુનીલાલ
વિસનજી ખીમજી ખોના
લક્ષ્મીચંદ ત્રીકમજી સોની
વિસનજી માલશી
નાનજી માલશી
હંસરાજ હંવરજી
રવજી ભોજરાજ
નાનજી શીવજી
ગુણવતીબેન ચંદુલાલ મોમાયા
લીલાવતીબેન નાનજી
લક્ષ્મીબેન હીરજી

અ ભુ ક મ ણિ કા

વિભાગ-૧, વિધ્યાત્મક (Positive) નિયમો

નિયમ નં	વિષય	પૃષ્ઠ
(૧)	ઉત્થાન (નિદ્રા ત્યાગ)	૧
(૨)	ધર્મભંગરિકા (આ મચિતન)	૧
(૩)	નમસ્કાર મહામત્રનુ સ્મરણ (ભપ)	૨
(૪)	માન્ય - પિત્રાદિ વાંકોને નમન	૨
(૫)	પ્રતિકંભણ	૩
(૬)	૧૪ નિયમની ધારણા	૩
(૭)	પ્રભુદશન (ચોત્તવ દન)	૪
(૮)	ગિનપૂન	૪
(૯)	ગુરુવદન	૫
(૧૦)	આશિષની ભાવના	૬
(૧૧)	નવગરજી આદિ પચ્ચક્ષુખાણુ	૬
(૧૨)	પર્વ નિધિઓમા વિશેષ તપ	૭
(૧૩)	પૌષધ	૭
(૧૪)	બ્રાહ્મ્યાન શ્રવણ	૮
(૧૫)	શાશ્વત ન્યાયો કાઉન્સિલ	૮
(૧૬)	મુખાવદાન	૯
(૧૭)	આધર્મિક ભક્તિ	૯
(૧૮)	અનુક્રમદાન	૯
(૧૯)	તપસ્વીઓને વદન	૧૦
(૨૦)	દેવન સમયે ધીન	૧૦
(૨૧)	અચિત પાણી-વન-પતિનો ઉપયોગ	૧૦
(૨૨)	ભોજન બાદ આગી ધાંધને પીવી	૧૧
(૨૩)	સામાયિક	૧૧
(૨૪)	મોન	૧૧
(૨૫)	નાન આરાધના (૧ ગાથા કહત્ય)	૧૨
(૨૬)	સ્વાધ્યાય - ધાર્મિક વાચન	૧૨
(૨૭)	ધાર્મિક પાઠશાલા	૧૩
(૨૮)	ધર્મચલા	૧૩

નિયમ નં.

વિષય

પૃષ્ઠ

(૨૯)	ગ્રામ્યચર્ય	૧૩
(૩૦)	સ પત્તિના સંસ્કાર	૧૪
(૩૧)	૧૨ મનોનુ પાલન	૧૪
(૩૨)	પાપાનું પ્રાયશ્ચિત્ત	૧૫
(૩૩)	લીધેલા નિયમોનુ રમવાનુ	૧૫
(૩૪)	ધર્મફલાલી (ખીજાને નિયમો સ્વીકારવાની પ્રવૃત્તિ)	૧૫

વિભાગ-૨, નિષેધાત્મક (Negative) નિયમો

(૧)	સિનેમા - નાટક - ટી. વી.	૧૭
(૨)	રાત્રિભોજન	૧૭
(૩)	કંદમૂળ	૧૮
(૪)	હોટલના ખાનપાન	૧૮
(૫)	વાસી ભોજન	૧૯
(૬)	કિલ્લો અને કાચા ગોરસનુ મિશ્રણ	૧૯
(૭)	ખજાર મીઠાઈ - ફરસાણુ	૨૦
(૮)	માસ - માંદરા - મધ - માખણ	૨૦
(૯)	ખીડી - સીગારેટ - પાન - તમાકુ - અડીણુ	૨૧
(૧૦)	ચા - કોફી	૨૧
(૧૧)	ઠંડા પીણા - આઈસ્ક્રીમ	૨૧
(૧૨)	તલ-મેવો-કોથમીર-લી ખડાના પાન તથા દરેક પ્રકારના પાંદડાના શાક	૨૨
(૧૩)	ઉદ્ભટ વેષ	૨૨
(૧૪)	ક્લિપ્સ્ટીક - પેન્સિલ - પાવડર	૨૩
(૧૫)	નિરોધ - નસખંધી - ગર્ભપાત - છુટાછેડા અને વિધવા વિવાહ	૨૩
(૧૬)	ડીટેકટીવ વાર્તાઓ, પ્રણય કથાઓ, સિને સાહિત્ય	૨૪
(૧૭)	નટ - નટીઓના કેલેન્ડર	૨૪
(૧૮)	ખરાબ સોખત	૨૪
(૧૯)	જુગાર-પરસ્તીગમન	૨૫
(૨૦)	અનીતિ	૨૫
(૨૧)	જાતીય બદ્દી	૨૬
(૨૨)	સાધુ-સાધ્વી ભગવતોની નિંદા	૨૬

વિભાગ-૩

‘શુ પ્રતિના એ બધન છે ’ (વેળ)

૨૮

વિભાગ-૪

પ્રતિનાની મજ્જા યાને વકરૂલની કયા
(મત્ત ધના)

૩૫

રીપેલા નિયમોની યાની

૪૭

શુદ્ધિ પત્રક

પૃષ્ઠ	સીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧	૨૩	ઉર્વગતિ	ઉર્વગતિ
૨	૫	અ નિયમનુ	આ નિયમનુ
૩	૧૭	વિન	વિના
૪	૧૧	ગી ખી	ગીખી
૭	૧૩	દુગ તિનુ	દુગ તિનુ
૯	૭	માન	માના
૧૦	૨૦	(અશુદ્ધ-મત્ત)	(અશુદ્ધ-મત્ત)
૧૧	૯	અસખ્ય	અસખ્ય
૧૩	૨૦	સદ્વચન	સદ્વચન
૧૫		ન્યામુધી	ન્યા મુધી
૧૫	૧૩	અભના બૂલચુક	અભના-બૂલચુક
૧૭	૨	ધ ધાઆ દિને	ધ ધા આદિને
૧૮	૬	અધમના	અધમના
૧૮	૧૮	દિદગમગ	દિદગમગ
૧૮	૧૮	એવા	એવા
૨૫	૪	બ દીઓમા	બગીઓમા
૩૧	૨૨	મુદર	મુદર
૩૫	૫	અન્યન	અન્યન
૩૭	૨૨	“વકરૂલ	“વકરૂલ

આ સિવાય અપવિરામ, પૂર્ણવિરામ, અવનરજિહ્વ વગેરે
સબધી કેટલીક નમ્મ મનિઓને સ્વયં મુધારીને વાચવું આટે
મુન આદમને બહામણ છે

જે પ્રકારનાં નિયમો આંગે સમજ

જેમ કોઈ ડોક્ટર કે વેદ દર્દીને દવા આપે છે અને આથે આથે તેની 'કરી' (કુપચ્ય ત્યાગ) પાળવાનું પણ કો' છે. કોઈ દર્દી દૃઢત દવા લે પણ તે ડોક્ટર કે વેદે જનાવેલી કરીનું પાલન ન કરે તો ઊલટું દર્દ મટવાને બદલે કદાચ વધરી પણ પડે.

આરોગ્યને ઇચ્છતા દર્દીએ 'દવા' અને 'કરી' બંનેનું સેવન કરવું જાઈએ. જેમાંથી એકની પણ ઉપેક્ષા કર્યે ન જ આવે.

તેવી જ રીતે 'વિધેયાત્મક નિયમો' : એ 'દવા'ને સ્થાને છે જ્યારે 'નિષેધાત્મક નિયમો' એ 'કરી'ને સ્થાને છે.

વાસનાઓ અને કર્મો રૂપી રોગથી મુક્ત થઈ અને આત્મિક આરોગ્યને ઇચ્છતા, જીવોએ બંને પ્રકારનાં નિયમોનું પાલન કરવું આવશ્યક અને અનિવાર્ય ગણાય. જેમાંથી એકની પણ ઉપેક્ષા કર્યે ન જ પાલવે.

તો ચાલો, આપણે પણ આજથી જ આ પુસ્તિકામાં દર્શાવેલા ઉપરોક્ત બંને પ્રકારનાં નિયમોને આપણા જીવનમાં વાણી લેવા કટિબદ્ધ બનીએ અને મોઢેરા માનવ ભવને સફળ બનાવીએ.

શ્રી નવકાર મહામંત્ર

નમો અરિહંતાય
નમો મિહિલાય
નમો આયરિયાય
નમો ઉવન્ઝાયાય
નમો લોએ સંવમાત્રાય
એમો પચ નમુક્રાગે
મંવ પાવપ્પણામણે
મગલાય ચ મંવેમિ
પદમ હોમ મગલ

વિભાગ-૧

વિધેયાત્મક (Positive) નિયમો

આ વિભાગની અંદર વિધેયાત્મક એટલે
આત્મહિતાર્થે અવશ્ય કરવા યોગ્ય બાબતો
અંગેના ૩૪ નિયમો આપેલા છે.

વિધેયાત્મક (Positive) નિયમો

(૧) ઉત્થાન (નિદ્રાત્યાગ)

(અ) દરરોજ સૂર્યોદયથી ઓછામાં ઓછો ૧ કલાક કે ૦૫ કલાક પહેલાં જાડી જઘશ-નિદ્રાત્યાગ કરીશ

(બ) છેવટે સૂર્યોદય થયા પહેલાં તો જરૂર જાડી જઘશ સૂર્યોદય થયા પછી જાડાશે તે દિવસે નો ત્યાગ

આત્મ-દૃઢ્યાણની આવી ઓનેડી તક પ્રાપ્ત થયે છતે, હવે બેમયાદ નિદ્રા-પ્રમાદ તો મને નહિ જ પોવાય

નોંધ -

(૨) ધર્મ-નગરિકો (આત્મ-ચિંતન)

દરરોજ સવારે જાગાવેત ઓછામાં ઓછી બે મિનિટ મુધી પણ હું નીચે મુજબના ૫ મ-ચિંતન જરૂર કરીશ

(૧) હું મૂળ સ્વરૂપે કોણ છું ? (શરીરથી બિન્ન, અનંત જ્ઞાન-દર્શન-જ્ઞાનદ-વીર્ય મય, જ્યોતિ અવરૂપ, નિત્ય આત્મા છું)

(૨) બની ક્યાથી આવ્યો છું ? (અનાદિ કાળથી, અનંત ભવોથી, કમ પ્રમાણે આ અમારની ૮૪ લાખ રૂપ યોનિઓમાં ભટખેતો ભટખેતો અહીં આવ્યો છું)

(૩) અહીંથી ક્યા જઈશ ? (મેં જ આ જ મમા કં લા કમ પ્રમાણે દેવ-મનુષ્ય-નિર્ચર કે નરકે ગનિમા)

(૪) ક્યા જવા જેવું છે ? (જ મ-જશ-મૃત્યુ જાદિ આ મન્યારના તમામ દુષ્કારથી રહિત અને અનંત આત્મિક સુખના ધામ એવા મોગમા)

(૫) મું કરવા જેવું છે ? (જા માની ઉપગતિ માટે મુદેવ-ગુરુ-ધર્મની અસાધના)

તથા મારું કુળ કયું ? આજે હું નિધિ છે ? કરવા જેવું મું મું

નથી કરતો ? અને ન કચ્ચા જેવું જું શું કરી નહીં હું ? આમ કલ્યાણને માટે મેં કયા કયા મન (નિયમો લીધા છે કંચાદિ.

નાશવંત એવા કંચન-કામિની-કુદૃષ-કાચા અને કીર્તિ આદિની પાછળ નિત્ય એવા આત્માની નહન ઉપેક્ષા કચ્ચા જેવી મહામૃષ્ટતા ભરેલી બૂલને હવેથી હું આ નિયમનુ પાલન કચ્ચા દ્વારા જરૂર સુધારી લઇશ.

નોંધ :-

(૩) નમસ્કાર મહામંત્રનું સ્મરણ (જાપ)

- (અ) દરરોજ મંત્રાધિરાજ શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રનું ૧૦૮ વાર સ્મરણ (જાપ) થતી એકાગ્રતા અને ભારે શ્રદ્ધાપૂર્વક કરીશ.
- (બ) છેવટે સવારે ઊઠતાંવેંત અને રાત્રે સૂતાં પહેલાં ૧૨-૧૨ નવકાર અને લોજન પહેલાં ત્રણ-ત્રણ નવકાર જરૂર ગણીશ.

અનંત ઉપકારી, અનંત ગુણોનાં ભંડાર, પરમ પવિત્ર એવા શ્રી પચ્ચ પરમેષ્ઠી ભગવંતોનું નિયમિત રીતે સ્મરણ કર્યા વિના હવે મને નહિ જ આવે.

નોંધ :-

(૪) માતા-પિતાદિ વહિલોને નમન

- (અ) દરરોજ સવારે મારા પરમ ઉપકારી માતા-પિતા આદિ વહિલોને હું જરા પણ સંકોચ રાખ્યા વિન-ભારે બહુમાનપૂર્વક પગે લાગીશ. અને તેઓનો વિનય બાળવવા અને અવિનય ટાળવા હું મેશા પ્રયત્નશીલ રહીશ.
- (બ) માતા-પિતાની ગેરહાજરીમાં, તેઓનાં ઉપકારોનું સ્મરણ કરી, તેઓની છબીને પગે લાગીશ.
- (ક) માતા-પિતાની છબી પણ નહિ હોય તો માનસિક રીતે તેમનું સ્મરણ કરી પગે લાગીશ.

માન્ય-પિતાના ઉપમારને પણ વક્ષાફર નહિ રહે તે દેવ-ગુરુના
અનંત ઉપમારને શી રીતે સમજી શકે? આ વાત હવે મને ધરાબર
સમજાય છે તેથી ઉપદેશન નિયમનું હું જરૂર સુદર રીતે પાલન કરીશ
નોંધ -

(૫) પ્રતિક્રમણ

(અ) દર-૧૪ સવાર-આજ છેવટે સવારે કે ગાળે, પાપોના પ્રાયશ્ચિત્ત
૩૫ પ્રતિક્રમણ સમૂહમાં કે છેવટે એમ્મો જરૂર કરીશ
જે દેવને પ્રતિક્રમણ નહિ થાય તેના બીજા દેવને નો ત્યાગ

(બ) છેવટે આત્મ-પાખીના જરૂર પ્રતિક્રમણ કરીશ અથવા

(કે) મહિનામાં પ્રતિક્રમણ જરૂર કરીશ

(ડ) પ્રતિક્રમણ-વિધિ નહિ આવડતી હશે અને પ્રતિક્રમણ કરાવનાર
કોઈ નહિ હોય તો પુનઃક્રમણી જોડને પણ પ્રતિક્રમણ જરૂર કરીશ
અથવા પવિત્ર વસ્ત્રો પહેલી, કઠામણી પર જોમી, જમણો હાથ
ભૂમિ પર ત્યાપી ત્રણ નવમ ગણીશ અને ત્યારબાદ ૫ બાધી
નવકારવાળીના બપ કી ૪૮ મિનિટ પછી ૫મી જોમ રીને ત્રણ
નવકાર ગળ્યા બાદ જ ઉઠીશ

(ધ) પ્રતિક્રમણ વિધિ મીખી ન હોય ત્યાં મુઘી નો ત્યાગ
નામ્નાનિક કથોના બહાનાથી કે ધ્યાન આદિના એકા હેકા,
ત્રિવેદગુરુ તીથ દર ૫ માત્રાએ બનાવેલી આવી પવિત્ર ધર્મ
ક્રિયાઓની ઉપેક્ષા કે અપહાપ હું નહિ જ કરું

નોંધ -

(૬) ૧૪ નિયમની ધારણા -

દર-૧૪ સવાર-આજ સચિત્ત-દ્રવ્ય વિગત વગે ૧૪ નિયમોની
ધારણા જરૂર કરીશ અને એ દ્વારા મારા આત્માને નિર્થક
ધર્મ બધી બચાવી લેશ

૧૪ નિયમ ધારણાની સમજ ગુરુ મહારાજ પાનેથી અથવા

વ્રતધારી મુશ્રાવક પાસેથી મેળવી લઈશ.

૧૪ નિયમ ધારવાની શરૂઆત ન કરી શકે ત્યાં મુધી... નો ત્યાગ.
નોંધ :-

(૭) પ્રભુદર્શન (ચૈત્યવંદન)

(અ) દરરોજ શ્રી જિનમહિરમા જઈ મારા અનંત ઉપકારી, ત્રિલોકીનાથ, દેવાધિદેવ શ્રી તીર્થ દર પરમાત્માનાં દર્શન-ચૈત્યવંદન ભારે ઉલ્લાસ અને વિધિપૂર્વક કરીશ.

(ખ) ચૈત્યવંદન વિધિ ન આવડતી હશે તો પ્રભુજીને ત્રણ પ્રદક્ષિણા અને ત્રણ ખમાસમણ દઈ, પ્રભુ-સમક્ષ ખેસીને ૧ આધી નવકારવાળી કે છેવટે ૧૨ નવકાર ગણીશ અને વિધી શીખી લેવાનો ઉપયોગ રાખીશ.

(ક) ચૈત્યવંદન વિધિ શીખી ન લઉ ત્યાં મુધી... .. નો ત્યાગ.

(ડ) માંદગી આદિ સંયોગવશાત્ દેરાસરમાં જઈ ન શકાય તે દિવસે પ્રભુજીની છબીનાં દર્શન કરીશ. પરંતુ મારા અનંત ઉપકારી દેવ-ગુરુના દર્શન-વંદન ક્યાં વિના મુખમાં અન્ન પાણી નહિ નાખુ.

(ઢ) શરતચૂકથી પણ પ્રભુ દર્શન ક્યાં વિના મુખમાં કાંઈપણ ન ખાશે તે દિવસે... .. નો ત્યાગ.

નોંધ :-

(૮) જિનપૂજા

(અ) દરરોજ સમ્યક્ત્વ - શુદ્ધ અને આત્માની (નિર્મળતાના) રાવત્ર હેતુથી મારા અનંત ઉપકારી શ્રી જિનેશ્વર પરમાત્માની પૂજા (ખની શકે તો સ્વ-દ્રવ્યથી) ભારે ભક્તીપૂર્વક કરીશ. જે દિવસે જિનપૂજા નહિ થઈ શકે તે દિવસે... .. નો ત્યાગ.

(ખ) છેવટે મહિનામાં દિવસ જિનપૂજા જરૂર કરીશ.

(ક) લાખી મુમાફરી આદિ પ્રમગે દેરાસરમા જઈ જિનપૂજા નહિ કરી શકાય તેમ હશે તે દિવસે ૧૦-૧૫ મિનિટ આખો બધ કરી માનીસક રીતે જિનપૂજા કરીશ પરંતુ સાસારિકે કાર્યોના ઓછા હેઠળ આત્મશુદ્ધિની આવી પવિત્રતમ ધર્મ-ક્રિયાઓનો ભોગ હવે તો હું કોઈ પણ મનોગોમા નહિ જ આપુ નોંધ -

(૯) ગુરુવંદન

- (અ) દરરોજ એક પણ ઉપાશ્રયે જઈ ત્યાં બિરાજમાન (નિરપાપ હૃદયન હૃદયના પ્રત્યેક ત્યાગી માધુ યા સાધ્વી ભગવતોને હું અવબુદ્ધિયા પાઠ સહિત વિધિપૂર્વક વંદન કરીશ અને તમના દર્શન-વંદનાદિ દ્વારા મારા આત્માને પાવન બનાવીશ.
- (બ) ગુરુવંદન વિધિ ન આવકતી હોય તો ત્રણ ખમ્મામળા હઈ મુખ શાળા પૂછીશ અને વિધિ શીખી લેવાનો ઉપયોગ રાખીશ.
- (ક) ગુરુવંદન વિધિ ન શીખી લઉં ત્યાં મુખી નો ત્યાગ.
- (ઢ) માદગી આદિ અનિવાર્ય સ્થિતિમાં ઉપાશ્રયે જઈ શકાય તેમ ન હોય તો અથવા ગુરુ મહારાજની ગેરહાજરીમાં તેઓશ્રીની છબીને વંદન કરીશ છબી પણ નહિ હોય તો માનસિક રીતે ગુરુવંદન કરીશ પરંતુ ગુરુવંદન ક્યાં વિના મુખમા અન્ન-પાણી નહિ જ નાખુ.

નોંધ -

(૧૦) વાગ્ધિની ભાવના

- (અ) ઘરમા યથાશક્તિ ચારિત્રના ઉપદેશો-ઓપો મુદ્દપતિ, પાત્રા, કામગી વગેરે વચવી દરરોજ સવાર મુખમા કાઈપણ ન્યામ્યા પહેલા, તેમની સમમ હાથ ભેટી, મસ્તક નમાવીને એવી ભાવના બાવીશ કે 'એવો ધન્ય દિવસ મારો ક્યારે આવશે કે જ્યારે હું ભવસાગર પાર ઉતરવા માટે મહાન જહાજ સમાન એવા પરમ પવિત્ર ચારિત્ર ભોગ-આધુ હૃદયનો સ્વીકાર કરી ગુરુ મહારાજની સેવા અને આનાપાલન કરવા પૂર્વક તેનું

મુંદ્ર રીતે પાલન કરીશ... તથા આગ્નિમાર્ગી પૂજનીય માધુ-
સાની ભગવંતાની હાર્દિક અનુમોદના તથા તેઓને વદના કરીશ.

(ખ) જ્યાં મુધી હું આગ્નિમાર્ગીના સ્વીકાર ન કરી શકું અથવા
મારા એકાદ પાત્ર ગંતાનને પ્રેરણા આપી પરમ પવિત્ર આગ્નિ
માર્ગીના સ્વીકાર ન કરાવું ત્યાં મુધી મારું નો ત્યાગ.

(ક) ચારિત્ર લેવા ઈચ્છના મારા ગંતાનને આગ્નિના સ્વીકાર કરવામાં
અંતરાય રૂપ નહિ બનું. પરંતુ રાત્રી-પુઝીથી આગીવાંદપૂર્વક
તેમને રજા આપીશ અને ઠાઠ માઠ પૂર્વક તેમને દીક્ષા અપાવીશ.

(કે) શાસ્ત્રસંમત, બાળદીક્ષાના વિરોધ નહિ કરૂં કદાચ કોઈ ભારંકર્મી
આત્મા બાળ-દીક્ષા કે આગ્નિના વિરોધ કરતો હશે તો તેને
ટેકો નહિ આપું પરંતુ તેને વિરોધ કરતા અટકાવવા બનતી
કોશિષ કરીશ.

નોંધ :-

(૧૧) નવકારશી આદિ પચ્ચક્ષ્ણાણ

(અ) ૧૦૦ વર્ષ નરકમાં રહી ભોગવવા યોગ્ય પાપકર્મેના નાશ કરનાર,
નાતું છતાં મહાલાભદ્રાથી એવું ઓછામાં ઓછું નવકારશીનું
પચ્ચક્ષ્ણાણ હું દરરોજ ભારે બહુમાનપૂર્વક જરૂર કરીશ.
(સૂર્યોદય બાદ ઓછામાં ઓછી ૪૮ મિનિટ પછી જન્મણે
હાથ ભૂમિપર સ્થાપન કરી ત્રણ નવકાર ગણ્યા બાદ જ ભોજન
કરવું તેને નવકારશી કહેવાય. નવકારશીના સમય પહેલાં
મુખશુદ્ધિ પણ ન કરી શકાય.)

(ખ) ચાતુર્માસ પર્યંત દરરોજ આયંભિલ એકાસણા કે બ્યાસણાનું
પચ્ચક્ષ્ણાણ કરીશ.

(કે) છેવટે ત્રણ ટાઈમથી વધારે વખત પાણી સિવાય કોઈપણ વસ્તુ
મુખમાં નહિ નાખું.

“જીવવા માટે ખાવાનું છે પણ ખાવા માટે જીવવાનું નથી” .
આ વાક્યનું રહસ્ય મને બરાબર સમજાયું છે. તેથી પશુની માફક

નિરકુશ રીતે ખા - ખા ક વાની ખાઉધરાપણાની કુટેવ (આહાર
સત્તા) ને આધીન હુ નહિ થાઉ

નોંધ -

- (૧૨) પર્વતિથિઓમા વિગેય તપ -

(અ) આઠમ-પાખી આદિ પર્વતિથિઓના દિવસોમા યથાશક્તિ
ઉપવાસ, આયબલ, એકામલ બ્રાસલ આદિ તપ જરૂર
કરીશ

(બ) શારીરિક અવસ્થાને કા હો કદાચ ઉપવ્રાજન તપ નહિ કરી
શકાય તેમ હશે તો તે દિવસે મિષ્ટાન્ન, દરઆણુ તેમજ
લીલોનગીનો ત્યાગ કરીશ

“પ્રાય કરીને પરભવના આધુષ્યનો બંધ પર્વતિથિઓમા વિગેયે
કરીને થાય છે ’ એ સર્વન વચન પર મને બતબર શ્રદ્ધા છે તેથી
દુગનિતુ આધુષ્ય ન બધાય તે માટે પર્વતિથિઓમા તો જરૂર
અણાહારી પદ (મિમ) ની ભાવના પૂર્વક યથાશક્તિ તપ કરીશ.

નોંધ -

(૧૩) પોષધ

(અ) આઠમ-પાખી આદિ પર્વતિથિઓમા સર્વ આરબ-સમારબનો
ત્યાગ કરી, આત્મશુદ્ધિની પ્રવૃત્તિ કન્નારુ અને મુનિજીવનના
અભ્યાસ ઉપ એવુ પરમ પવિત્ર પોષધનન હુ જરૂર કરીશ

(બ) છેવટે ચાતુમાસમા પોષધ જરૂર કરીશ પોષધમનની
વિધિ નહિ આવતી હશે તો પણ કોઈ વિધિના બાલુમર
મુશ્કાવમની સાથે પોષધ જરૂર કરીશ અને વિધિ મીખી
લેવાનો ઉપયોગ કરીશ પરંતુ તીર્થ કર પરમામાએએ
બતાવેલ એમને આત્મ દિગ્ગર એવા ધર્માનુધાનોની યોર
ઉપેક્ષા કરવાનુ થાય તો હુ નહિ જ કરુ

નોંધ -

(૧૪) વ્યાખ્યાન શ્રવણ

(અ) આત્મકથ્યાણનાં પવિત્ર ઉદ્દેશ પૂર્વક દરરોજ ગુરુમુખેથી શ્રી જિનવાણીનું શ્રવણ (વ્યાખ્યાન શ્રવણ) ભારે શ્રદ્ધા અને બહુમાન પૂર્વક કરીશ. (વ્યાખ્યાન બાંધણાય તે દિવસ સિવાય.)

(બ) જે દિવસે કોઈપણ સંયોગવશાત્ તેમ ન થઈ શકે તે દિવસે દરરોજ કરતાં ૦૧ કલાક વિશેષ ધાર્મિક વાંચન કરીશ અથવા ૧ બાધી નવકારવાળી ગણીશ અથવા....નો ત્યાગ.

સમ્યક્જ્ઞાન વિના આત્માનો ઉદ્ધાર શક્ય નથી. તેથી સમ્યક્ જ્ઞાન રૂપી જલતા નિર્મળ સરોવર સમાન ત્યાગી સાધુ - સાધ્વી ભગવંતોનો યોગ થવા છતાં તરસે મરવા જેવી મૂર્ખતા હું નહિ કરું...

નોંધ :-

(૧૫) શાસન રક્ષાર્થે કાઉસ્સગ્ગ

વિશ્વ કથ્યાણકર પરમ તારક શ્રી જિનશાસનની રક્ષાર્થે હું દરરોજ ૧૨ લોગસ્સ (૪૮ નવકાર) અથવા ૪ લોગસ્સ (૧૬ નવકાર) નો કાઉસ્સગ્ગ જરૂર કરીશ.

જમાનાવાદ અને ભૌતિકવાદ દ્વારા શ્રી જિનશાસન ઉપર અનેક રીતે પ્રહારો થઈ રહ્યા છે. તેની સામે ટક્કર ઝીલવા માટે કેવળ માનવીય સ્થૂલબળ પહોંચી શકે તેમ નથી. આથી સૂક્ષ્મ-દેવી બળોની જાગૃતિ અર્થે હવેથી હું દરરોજ આ નિયમનું પાલન કરીશ અને દેવ-ગુરુ ધર્મ આદિ શાસનના કોઈપણ અંગોની નિંદા યા વિરોધ કરનારને તેમ કરતાં અટકાવવા બનતી કોશિષ કરીશ. પરંતુ ભૂલેચૂકે તેને ટેકો તો નહિ જ આપુ.

નોંધ :-

(૧૬) મુપાત્ર દાન

(અ) દરરોજ ભોજન પહેલા, નિમ્પાપ જીવન જીવના મમાર ત્યાગી માધુ-સાધી ભગવતોને ભાવપૂર્વક વરોરાવવા માટે થોડી રાહ ભેજી અને મારા મહાન પુણ્યે યથી ગુન મહારાજ ગોચરી અર્થે મારે ઘેર પધારશે તો મારે હૃયેસ્વામ સહિત વિધિપૂર્વક મુજના અન્ન-પાણી આદિ દ્વારા મુપાત્ર દાન કરી મારી જાતને ધન્ય માનીશ તથા માર સત્તાનોને પણ મુપાત્ર દાન કરતા શીખવાડીશ.

(બ) ગુરુ મહારાજનો યોગ નહિ થાય તે દિવસે મુપાત્ર દાન કરનાઓની માનસિક અનુમોદના કર્યા બાદ જ ભોજન કરીશ.

મુપાત્રદાનની મહત્તા શાસ્ત્રિયક આદિના દ્રષ્ટાતા દ્વારા મારી રીતે સમજ્યા પછી હવે એ જામથી વચિન રહેતુ મને નહિ પોવાય નોંધ -

(૧૭) સાધર્મિક ભક્તિ

દરરોજ બોધામા બોધા ૧ સાધર્મિક બધુ (સમાન ધર્મ પાળના-જેન) ની અન્ન-પાણી આદિ દ્વારા ભક્તિ કરીશ.

જે દિવસે એ લાભ નહિ મળે તે દિવસ રકમ સાધર્મિક ભક્તિ ખાતે અલગ રાખીશ અને યોગ્ય અવસર સાધર્મિક ભક્તિમા તેનો ઉપયોગ કરીશ.

“સાધર્મિકના મુગપણુ સમાન હોઈ મુગપણુ નથી”

આ શાસ્ત્રવચન પુણિયા શ્રાવક આદિના દ્રષ્ટાતા દ્વારા હવે મને બહુન સમજાયુ છે.

નોંધ -

(૧૮) અનુકરણદાન

(અ) દીન દુ ખી આદિ દયાપાત્ર જીવોને રૂબ રૂબ બોધામા બોધા પ ૧૦ પેસા કે તેથી વધાર દાન વિનમ્ર ભાવ કરીશ.

(૫) “મર્વથા મરુ મુખી થાઓ, ખાપ ના હાઈ આવડે,
સામેપથી મુક્ત મળે, મકિન મુખ મરુ જગ વડે.”
દરરોજ આ શ્લોક બોલી, દરેક જીવોના કલ્યાણની ભાવનાપૂર્વક
૧૨ નવકાર ગાળીશ.

બીજા જીવોનું દિન કર્મવાથી જ પાપાનું દિન થાય છે આ
શાસ્ત્ર વાક્યનું સહસ્ય હવે માન્ય અત્યંતમાં ગણખર હની ગયું છે.
નોંધ :-

(૧૯) તપસ્વીઓને વંદના

દરરોજ બપોરે ભોજનની શરૂઆતમાં ૧ મુખી રાટલી ખાઈશ
અને તે વખતે આથ બલ આદિના તપસ્વીઓને બાવપૂર્વક પ્રણામ
કરીશ અને અણાહારીપદ (મોક્ષ પદ કે જ્યાં આહાર કરવાની
પ્રત્યાત જ નથી હોતી) ની ભાવના ભાવીશ.

નોંધ :-

(૨૦) લોજન સમયે મૌન

જ્ઞાનાવરણીય કર્મબંધથી બચવા માટે લોજન સમયે એકા મોઢે
નહિ બોલું. કદાચ બોલવાની જરૂર પડે તો પાણી વડે મુખ શુદ્ધિ
કરીને જ બોલીશ.

નોંધ :-

(૨૧) અચિત્ત પાણી-વનસ્પતિનો ઉપયોગ

(અ) સચિત્ત (સજીવ -કાચા પાણીના એક ટીપામા નિરંતર અસંખ્ય
જીવોની ઉત્પત્તિ-નાશ ચાલુ હોય છે. આ સહસ્યને બાધ્યા
પછી હવેથી હું દરરોજ પીવા માટે તો અચિત્ત (નિર્જીવ)
પાણીનોજ ઉપયોગ કરીશ.

(બ) તેવી જ રીતે અચિત્ત (નિર્જીવ) વનસ્પતિનો જ ખોરાક તરીકે
ઉપયોગ કરીશ.

સચિત પાણી કે સચિત વનસ્પતિને ઓઠામાં નાખવા જેટલો
નિર્દય બનવું એ અહિં મા પ્રધાન જૈન ધર્મને પાળનાર એવા મને
શેઠે નહિ (અચિત પાણી અને વનસ્પતિની અમજ ગુરુમયી
મેળવી લઈશ)
નોંધ -

(૨૨) ભોજન બાદ થાગી ઘોઢને પીવી

જમ્યા પડી થાગી ઘોઢને પી જઈશ

આમ કરવાથી એડી થાગીમાં અતર્મૂલમાં જ ઉત્પન્ન થનાર
અસુખ્ય લગિયા બેઠનિય સૂક્ષ્મ છુનો અને સમૃદ્ધિમ સૂક્ષ્મ
પચેનિય મનુષ્યોને અભયદાન મળે છે અને આય બિવ તપ જેટલો
લાભ થાય છે આ નિસ્વાયે જાનીઓના હિતકારી વચન પર મને
પૂરેપૂરી શ્રદ્ધા છે અને તેથી એનું પાલન હું જરૂર કરીશ
નોંધ -

(૨૩) સામાયિકે

(અ) મુનિ હવનના આગ્વાદ ઉપ ઓછામાં ઓછો ૧ સામાયિક
દાન કરીશ

(બ) દેવટે મહિનામાં સામાયિક જરૂર કરીશ

(ક) કદાચ સામાયિક લેવાની વિધિ નહિ આવડતી હોય તો પવિત્ર
વસ્ત્રો પહેવી, કપાસલા પર બેઠી જમીના હાથ ભૂમિ પર સ્થાપન
કરી સામાયિકના ત્રણ પૂર્વક ત્રણ નવખર ગણી બે થી (૪૮)
મિનિટ મુધી ધર્મધ્યાન કરીશ અને બે થી બાદ એ જ
દીને ત્રણ નવખર ગણીને જીડીશ

(ઠ) સામાયિકની વિધિ ઝીણી ન લડ ત્યા મુધી નો ત્યાગ
નોંધ -

(૨૪) મૌન

દરેક જાણે ઓછામાં ઓછો બા કલાક મૌન પાળીશ

અંતર્મુખતા, ગંભીરતા આદિ ગુણોની પ્રગટાણી, શાંતિના અંગ્રવ, વચન શુભિતનું પાલન, માનસિક શાંતિ આદિ મૌનના અનેક કાયદાઓ સમજ્યા પછી હવેથી હું દરરોજ આ નિયમનું પાલન કરીશ.

મારા નાથ ત્રિલોકગુરુ પરમાત્મા શ્રી મહાવીર દેવ તો દીક્ષા લીધા બાદ કેવળજ્ઞાનની ઉત્પત્તિ પર્યંત ૧૨૫ વર્ષ ગુપ્તી મૌન રહ્યા હતા. તેમના અનુયાયી તરીકે પણ હું આટલું તો જરૂર કરીશ. નોંધ :-

(૨૫) જ્ઞાન આરાધના (૧ ગાથા કંઠસ્થ)

(અ) સમ્યક્ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ અને વૃદ્ધિ માટે દરરોજ ઓછામાં ઓછી ૧ ધાર્મિક ગાથા જરૂર કંઠસ્થ કરીશ અને અવસરે તેનો અર્થ જાણવા માટે પણ લક્ષ્ય રાખીશ. ગાથા નહિ ગોખાય તો તેના બીજા દિવસે..... નો ત્યાગ.

(બ) છેવટે મહિનામાં.....ગાથા જરૂર કરીશ.

અનાદિ કાલીન મોહનાં ઝેરને ઊતારવા માટે ગાડીમંત્ર સમાન એવા જ્ઞાનીઓનાં વચનોને કંઠસ્થ કરવા માટે હવે તો હું જરા પણ ઉપેક્ષા નહિ સેવું.

નોંધ :-

(૨૬) સ્વાધ્યાય - ધાર્મિક વાંચન

(અ) દરરોજ ઓછામાં ઓછો ૦૫ કલાક સ્વાધ્યાય (પૂર્વે ગોખેલી ધાર્મિક ગાથાઓનું પુનરાવર્તન) જરૂર કરીશ. [અને/અથવા]

(બ) દરરોજ ઓછામાં ઓછો ૦૫ કલાક ધાર્મિક પુસ્તકોનું વાંચન જરૂર કરીશ. જૈન કુળમાં જન્મ પામવા છતાં જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતોથી અનસિદ્ધ (અજાણ) રહેવું એ ખરેખર શરમજનક ગણાય એમ મને લાગે છે અને તે કલ્પ કરને સ્વાધ્યાય-ધાર્મિક વાંચન આદિ દ્વારા ભૂસી નાખીશ.

નોંધ :-

(૨૭) ધાર્મિક પાઠશાલા

- (અ) આત્મ હિતકારી ધાર્મિક રૂ નળી પ્રાપ્તિ માટે દરરોજ જૈન ધાર્મિક પાઠશાલામાં જઈશ પાઠશાલા નહિ જઈ શકાય તે દિવસે નો ત્યાગ
- (બ) મારા બાળકોને જૈન ધાર્મિક પાઠશાલામાં મોકલવા માટે બનતી ટોશિષ કરીશ બાળક પાઠશાલામાં નહિ જાય તેના બીજા દિવસે મારે નો ત્યાગ
- ધાર્મિક નાનનું મહત્ત્વ અમઝ્યા પછી હવેથી આ બાબતમાં હું જરાપણ બેદરકારી નહિ મેવું
- નોંધ -

(૨૮) ધર્મચર્યા

- (અ) દરરોજ બોધામાં બોધી ૧૦ મિનિટ સુધી ધ ના સભ્યો સાથે ધર્મચર્યા કરીશ
- (બ) છેવટે રાત્રે ઘરના સભ્યોને જોડાવિત કરી તેમની સમજ ના ટલાકે પણ ધાર્મિક પુનઃકેનું વાચન જરૂર કરીશ
- ઘરમાં શાંતિ અને સપનું વાતાવરણ મજબૂત માટે ઘરની પ્રત્યેક બક્તિમાં ધાર્મિક સ-કારો દોવા અનિવાર્ય છે એમ અમઝ્યા બાદ હવે આ નિયમ દ્વારા ઘરના પ્રત્યેક સભ્યોને ધાર્મિક મંકારાથી સુવાસિત બનાવવા હું જરૂર ટોશિષ કરીશ
- (ક) જે દિવસે તેમ નહિ બની શકે તેને બીજે દિવસે નો ત્યાગ
- નોંધ -

(૨૯) પ્રદ્યય

- (અ) આતુર્માસ દરમ્યાન સ પૂર્ણ પ્રદ્યયનું પાલન કરીશ
- (બ) દેવટે આત્મ-પાખી-પુત્રવળ-આય બિલ બોળી આદિ દિવસોમાં પ્રદ્યયનું પાલન કરીશ
- (ક) મહિનામાં દિવસ પ્રદ્યયનું પાલન કરીશ

વિભાગ-૨

નિષેધાત્મક (Negative) નિયમો

(આ વિભાગની અંદર નિષેધાત્મક અર્થાત ન કરવા
ચોગ્ય બાબતો અંગેના ૨૨ નિયમો આપેલા છે.)

નિષેધાત્મક (Negative) નિયમો

(૧) મિનેમા-નાટક-ટી વી

- (અ) મનની પવિત્રતાને ખનમ કન્નાડ અને અનેક કુમરકાનેને જન્મ આપનાર (Sita=પાપ, મિનેમા=પાપની માતા) આખોને નુકસાન પહોંચાડનાર મિનેમા નાટક, ટી વી નહિ જોઈ
- (બ) માતા પિતાને આગ્રહ કરી બગાડનાર (માતા-પિતાની કબ્જા વિરુદ્ધ) ઘરમા વમારેન ટી વી ન જોવી નાખવા માટે માતા-પિતાને વિનતી કરીશ ત્યાં મુઠી ઘરમાવી ટી વી દૂર નહિ થાય ત્યાં મુઠી નો ત્યાગ
- (ક) પાગડી કે મગામ બધી આપના ઘ મા ગેલ ટી વી ના કાર્યકરો જોવા માટે ખામ ત્યાં નહિ જાઉં ન છોકે અનાયામે જોવા જવાય તેની જયગા અથવા જાન નરમન ઇશીશ
- (દ) થીયેન્મા જાને ટિકિટ દેવાવી મિનેમા-નાટક નહિ જોઉં મુલ-કોનેન્મા ક્યાંકે ભજવાના નાટક કે વધચિત્રા-જે ત જનાપા અક્ષીસ ન હોય તો જોવાની જય ॥

નોંધ -

(૨) ગતિબોજન

- (અ) નજના પ્રથમ દાઢ મમાન અમ ખ્ય જોયોતો કન્વ ઘાજ ખોનાવના અનમ અને પ્રાપ્તવર્થ માટે જાનિતારા, અર્થન માન્દામા પાપ જેનો નિરેર કન્વમા આવેલ છે એવા નાત્રિ બોજનના પાપનુ હરેથી પુ નેવન નહિ કરુ અથાત મૂર્ચાસ્ત થયા જાદ અન્ન પાપીના ત્યાં કરી ધ્યાનિતારા પન્વદખાત કરીશ અને એનાથી થયો મહિનામા ૧૫ ઓપાનનો નાજ પુ નહિ આપુ રેપા -૧ ધાન્ના દિને કા ના કદાવ ચારિત્રા ક વામા ધારી અ ૧૨ ઘની હુના તો પાપ દિગીન આદિની વ્યવસ્થા કરીને

પાગ ફેંતનકુળનાં આ જન્મજાત આચાર્યને તું મારા જીવનમાં
કોઈ પણ રીતે અપનાવીને જ જાં પીચ.

(ખ) નોકરી આદિના કાર્યો તેમ કચ્છું અગમ્ય જેવું લાગે
તો છવટે ચાવિતારેનો લક્ષ રાખી ગત્રે એકવાચી વધારે
વખત તો અન્ન પાણી નાટી જ વાપરું. અને ગત્રે એકવાર
બોજત કરતી વખતે પાન દરેગજ મનમાં પચાત્તાપ કરીશ.

(ક) ગત્રે પાણી સિવાય કાંઈપણ મુખમાં નહિં નાખું.

(ઢ) મહિનામાં દિવસ જરૂર ચાવિદાર (ગત્રે આરે પ્રકારના
આહારનો ત્યાગ) કરીશ.

નોંધ :

(૩) કંદમૂળ

(અ) જેમાં સોયના અગ્રભાગ જેટલા વિભાગમાં અનંતાનંત
નિગોદના જીવો રહેલા છે. એવા કાંઠા, ખટ્ટાટ્ટા, લસણ,
ગાજર, મૂળા આદિ કંદમૂળ ગણાતી વનસ્પતિઓનું સેવન
હું નહિં કરું. (દવા અર્થે જયણા) જીલના ક્ષણિક સ્વાદ
ખાતર અનંતાનંત જીવોનું કચ્છરધાણુ બોલાવવાનું ભયંકર
પાપ હું કેમ જ કરી શકું ?

(ખ) મારા ઘરનાં પ્રત્યેક સભ્યોને આ બાબતની સમજ આપી
કંદમૂળ ભક્ષણના મહાપાપને હું ઘરમાંથી દેશનિકાલ ન
કરું ત્યાં સુધી મારે નો ત્યાગ.

નોંધ :-

(૪) હોટલનાં ખાન - પાન

(અ) વાસી ભોજન, કંદમૂળ, દિદળ, આદિ નિયમોનો ભંગ
કરાવનાર, રોગી, માંસાહારી, દારૂડિયા આદિના વાસણના
સંસર્ગ દોષથી તનના અને મનના આરોગ્યને માટે હાનિકર્તા
એવા હોટલના ખાનપાનનું સેવન હું નહિં કરું.

(ખ) કોઈ અનિવાર્ય સંજોગોમાં હોટલના ખાનપાન આ આદિનું

મેવન કનુ પે તો પ્રાયશ્ચિત્ત એ આય જિલ કે મેમરાણ
કરીમ અથવા એ આધી નમન સગી ગાળીમ

નોંધ

(૫) વામી ભોજન

ન મ નેરના, પુરી, શીંગે આ બોજનનો મૂયાજન પહેલા
દેપથેગ કરી નાખવામા ન આવે તો નત્રિતા આજકાન્તા પ્રભાવે
તેમા આલિન મુમ્મ અદર્ય જીવેની ઉપત્તિ થમ નય છે તેથી
એ જીવેની દિ આધી બનવા માટે દવેથી પુરામી બોજન નહિ કરુ
વા મોદનથાગ વોરે મુખડી મિયાગા, લેનાગા અને
વામા પ્રમા અનુક્રમે ૨૦-૨૦-૨૫ દિનમ ચાન ત્યાં આ અમલ્ય
થઈ નય છે ૨૨ પ્રદુ (એ આંગ્રગન) પિગતનુ દહી, નાજ
દિવસવી વચ મમસના (નિનુ ચૂર્ણ થમ નક તેરા નુકેરા ન
દાય એવા) અથાલા પન અલન્ય જાય છે મેથી એ બચનુ
પમ દુ નવન નહિ કરુ અને એ રીતે આલિન જીવેને
અમય ન આપીન

નોંધ -

(૧) કિદગ અને કાચા ગોરમનુ મિથાણ

કિદગમન, વાચ, જુવે, વાચ, વગા ૨૦ જે કહોગનો
માસ (પૂરા નમ નહિ કેસા એસ ગોગન (દૂર દહિ, ડામ)
સાથ મિથાણ થવાથી અસ ખ્ય મુદમ બેકદિય જીવેની ઉપત્તિ
થા છે તેથી એ અસ ખ્ય જીવેની દિ આના મદપાપરી માન
આ માને બચાવી લેવા દવેથી દ કિ ગ અને કાચા ગમનનુ
મિથાણ ન વાય તે માટે નીચ મુજબ પૂતલી તમે રી નખીમ

૧) કાગ અથવા કહોગના સાધવાગા, અથવા કહોગમાથી બનાવેના
મિથાણ— કાગસગા થાગી-વારકા આને પાળીવી ફા
કપા વિધી તદ્દન કોચ કયા ચિના કાચા દહી-જોમ નિ
નહિ નાખુ

(૨) ખીચડી અને કાચી ઢાસનો ઉપયોગ નહિ કરું.

(૩) વડા અને કાચી ઢાલીનું મિશ્રણ નહિ કરું. . . . દયાદિ.
નોંધ :-

(૭) ખજારુ મીઠાઇ ફરિયાણુ

(અ) કેટલાય દિવસો - મહિનાઓનાં વાગી, મત્રે ખતાવેલા, દ્વિદળ - કાચા ગારસનાં મિશ્રણ દોપથી ચુકત, અભિક્ષ્ય પદાર્થોનાં મિશ્રણવાળા વગરે અનેક દોપથી ચુકત ખજારુ મીઠાઇ - ફરિયાણુ મારી જીભનાં ક્ષણિક સ્વાદ ખાતર નહિ ખાઉં.

(ખ) કોઈ અનિવાર્ય સંજોગમાં તેમ કરવું પડે તેના ખીજ દિવસે . . નો ત્યાગ.

જૈન ધર્મનાં પવિત્ર આચારોને જીવનમાં અપનાવ્યા વિના મારા અંતરને હુએ જ પ નહિ જ વળે.

નોંધ :-

(૮) માંસ - મદિરા - મધ - માખણ

(અ) આ ચાર મહા વિગ્રહો કે જેઓ મન - મન્દ્રિયોમાં મહાવિકારને ઉત્પન્ન કરનારી છે અને જેઓમાં તેવાજ પ્રકારનાં રંગવાળા અસંખ્ય સૂક્ષ્મ જીવોની ઉત્પત્તિ નાશ થવાથી મહા - હિંસાનાં કારણ રૂપ છે. તેઓનું સેવન પ્રાણાંતે પણ નહિ કરું.

(ખ) છેવટે દવા આદિ અનિવાર્ય સંયોગો સિવાય મધ-માખણનું સેવન નહિ કરું. માંસ-મદિરાનું સેવન તો દવાના કારણે પણ નહિ જ કરું.

નોંધ :

(૯) બીડી-મીઝાવેટ-પાન-તમાકુ-અફીણ

(અ) જીવન જીવવા માટે તરૂન નમમા ગણાતા, તનના અને મનના આરોગ્યને માટે દુનિકર્તા, એવા બીડી-મીઝાવેટ પાન-તમાકુના વ્યયનને પનારે હું નહિ પડું તેનું એવન બિરકુન નહિ કરું

(બ) અગાધી ઘન કુટી ગણેના આ વ્યયનોતો હું ત્યાગ કરવાનો અભ્યાસ પાળીશ અને અપૂર્ણ ત્યાગ કુટી શા ત્યા મુધી નો ત્યાગ

નોંધ

(૧૦) ચા-કોફી

(અ) મા મ-પાખી તથા પથુનું જેવા પર્વ દિવસમા પા પન્મ કર્મ નિર્જગના માધક જેવા તપસ્વિનું આનંદ ક સમા મદા આ તનયમૃત એવી ચા-કોફીનું વ્યયન તરીકે એવન નહિ કરું

(બ) અગાધી પરી થેનું ચા-કોફીનું વ્યયન છોડી ન મા ત્યા મુધી નો ત્યાગ

(ક) દિવસમા એકથી વધારે વખત ચા-કોફી નહિ પીઉં

નોંધ

(૧૧) ઠંડા પીણા-આઈસ્ક્રીમ

(અ) પાણીના એ દીપામા અમર્ય જીવે ત્રિય છે તેને ધીંગલી ઘટ બનેલા અન્દમા તે તેના કન્ના પાન અગાધિન એમ એવાથી અન્દ રન અભક્ષ્યમાથી એક અભક્ષ્ય ત્રિય છે તેથી તેના અન્દના પિયેાથી બનતા આઈસ્ક્રીમ ઠંડા પીણાનું એવન હું નહિ કરું

મારી ગમતાના અભક્ષ્યનું નામ આનંદ નોંધે તેમ આ દિનન એવેની દિમાનું પાપ તે હું નહિ કરું કરું

(બી) જ્યારે જાણ તેવા પ્રકારના ૨૨ અનાયામનાં અભ્યાસે સ્થળ પ્રત્યે જ્યવહાર આચરવા ન શકે તેમ ક્યારે પડે તે પછી તેવા પ્રાયશ્ચિત્ત કૃપે .. નો ત્યાગ કરીશ, પરંતુ જીભના સ્વાદને ખાતર નો નું હંકારી ના-આક્રમકીમનું મેવન નહિ જ કરું.

નોંધ :

(૧૨) તલ-મેવો-કોથમીર લીંબડાનાં પાન તથા દરેક પ્રકારનાં પાંદડાનાં શાક

જીવહિંસાથી બચવા માટે વર્ષા ચાતુર્માસ (અપાક પૂર્ણિમાથી કાર્તિક પૂર્ણિમા સુધી)માં શાસ્ત્રમાં નિષેધ કરેલા તલ, દરેક પ્રકારનો મેવો (તે જ દિવસે ગોટલાથી અલગ કરેલી પિસ્તા, બદામની મીઠ અને તેવા જ પ્રકારની અખરોટની મીઠ સિવાય), કોથમીર, લીંબડાનાં પાન તથા દરેક પ્રકારનાં પાંદડાનાં શાકનું ભક્ષણ હું નહિ કરું. અને એ દ્વારા મારા આત્માને જીવહિંસાથી બચાવી લેવા ઉપરાંત સાધુ-સાધ્વી-ભગવંતોને સૂઝતા અન્નપાણી વહોરાવવાનો લાભ પણ હું નહિ ગુમાવું.

નોંધ :

(૧૩) ઉદ્ભટ વેષ :

(અ) મારા અને મને જોનારના અંતરમાં વિકારો ઉત્પન્ન કરનારા અને મોહભાવ વધારનારા તગ (શરીરના અવયવો સાથે અત્યંત દીઠ), પારદર્શક (શરીરના અવયવો દેખાય તેવા ઝીણા), અને ટુંકા (ગરદન સુધી મોઢું, કોણી સુધીના હાથ અને ઢીંચણ સુધીના પગ સિવાય શરીરના કોઈપણ અંગોપાંગ દેખાય તેવા) કપડા અર્થાત્ ઉદ્ભટ વેષ - ભૂષા હું નહિ પહેરું.

(બ) મુનિ જીવનની સ્મૃતિ માટે સફેદ વસ્ત્રો જ પહેરીશ.

(૨૨)

(૧૨) બીજા પોકોથી તરૂન અંગ તરી આવે તવા, ભભમદાર
કનવાગા કે વિવિત્ર દિઝાકનાવાગા અત્યત આર્થિક
મનેઅન કપડા હુ નહિજ પહેરુ

કપડા એ મરીગની વ તત નકસ માટે તથા હડી આદિથી
મરી ની આ હ વા માટેનુ સાધન છે, નહિ કે મરીગના અન્ય
વેનુ વિચિત્ર પ્રદર્શન કે વા માટે કે બીજાને પોતાના મરીગ નનુ
શોધિત કરવા માટે તથા હિલ્લર વેગભૂસ પોરીન બીજાના
અત મા શોધભાવ વધાવામા નિમિત્ત બનવાથી આપણ પણ
ચીમક મોહનીય કમ બધાય છે આ વાત બનઅન મમન્યા
પરી હુવેથી હુ ખર્મા આત્માને છાને તેવો અત્યત મપદિશ
યુગ પવિત્ર પોષાક જ પહેરીગ
નોંધ -

(૧૪) લિપ્તીક-પક-પાવડ

મરીગ પ્ર યેના શોધભાવન વધાવાન, કદાખ્યાસ (દેહ-મરીગ)
એજ હુ આત્મા હુ એવા પ્રદા ની આત્મિ) ને પુખ મન્યવતાન,
સ્વનપ ના રીતનનને હાનિ પોગ્યાવાન. એવા લિપ્તીક
પ-પાવડના ખાસ આડબન હુ નહી કરુ

મરીગ-મદ્યવર્થ મમાન દોઈ આભૂરજ નથી આર્થ અદ્યવર્થનો
મદિમા સમન્યા પડી તેને હાનિ પોગ્યાવાન પેનેઅન ખાસ
બભદા હુ નહિ કરુ
નોંધ -

(૧૫) નિગેધ-નમળ ધી-ગર્ભ પાત-જટાજેડા

અને વિધવા વિવાહ

અનુ દુઝયાનેને કે સધના મદ્યવર્થને અધત હાનિ પોગ્યા
વાગાન, પરમ પવિત્ર મતા રીધી આર્થ મરુતિને ધિન બિન
મરી નામવાન, માઅર વિગદ એવા પે માન પાપીર નરવોના
બેગ હુ નહિ બન

(૧) હું પોતે મારા જીવનમાં ઉપરોક્ત કોઈપણ તત્વોને અપનાવીશ નહિ.

(૨) બીજા કોઈ ને પણ તેમ કરવા માટે પ્રેરણા નહિ આપું.

(૩) કોઈ તેમ કરતું હશે તેની અનુમોદના - પ્રશંસા પણ હું નહિ કરું.

નોંધ :-

(૧૬) ડીટેક્ટીવ વાર્તાઓ, પ્રણયકથાઓ, સિનેમાહિત્ય

(અ) અનેક કુસંસ્કારોને જન્મ આપનાર અને વિવિધ વાસનાઓને ઉત્તેજિત કરનાર ઉપરોક્ત પ્રકારનું સાહિત્ય હું નહિ વાંચું.

(બ) મારા ઘરમાં કોઈ તેવા પ્રકારનું સાહિત્ય વાંચતું હશે તેને પણ સમજાવી ઉપરોક્ત પ્રકારનાં સાહિત્યને મારા ઘરમાંથી દેશવટો આપીશ. કોઈપણ આર્ય માનવને આવું સાહિત્ય વાંચવું અનુચિત ગણાય તો પછી પરમ પવિત્ર જૈન કુળમાં જન્મ પામેલા મને તો આવું કેમ જ છાજે ?

નોંધ :-

(૧૭) નટ - નટીઓનાં કેલેન્ડર

ઘરનાં પવિત્ર વાતાવરણને દૂષિત કરતા, બાળકોનાં માનસપટ પર પણ માઠી અસર પહોંચાડનારા, આવકનાં ઘરમાં ફિતફત ન શાલે તેવા નટ - નટીઓ (સિને અભિનેતા - અભિનેત્રીઓ) નાં કેલેન્ડરોને મારા ઘરમાં સ્થાન નહિ આપું, પરંતુ ઘરનાં વાતાવરણને પવિત્ર બનાવનારા શ્રી દેવ-ગુરુનાં ફોટાઓને જરૂર સ્થાન આપીશ. અને મારા ઘરનું વાતાવરણ આવકનાં ઘરને છાજે તેવું બનાવવા કોશિષ કરીશ.

નોંધ :-

(૧૮) ખરાબ સોબત

‘ સંગ તેવો રગ ’ અને ‘ સોબત તેવી અસર ’ આ કહેવતો

પ્રમાણે માન કે ખનખ મિત્રોની જીવન ઉપર ઘણી મોટી અસર થાય છે નેની-

(૧) આત્મા - પુત્ર - પાપ - પન્નોકે આદિને નહિ માનનાન,
મિત્રેમા - ભુગાન આદિની પ્રેમ વ કન્નાન, નતિય બ દી મોમા
કમાયેના, કેવળ પૈસા આદિ સ્વાર્થથી માત્રી માથે મિત્રના
નખનાન ધર્મલીન મિત્રોની મોખન નહિ કં

(૨) વિઝતીય વર્ગ માથે મિત્રના બાધવાનુ આત્મઘાતી માદુમ
દેખાદેખીથી પણ કદી નહિ કંદુ

ખનખ મિત્રોની મોખનથી તે અનેકોના જીવન બ બા થઈ
ગયા છે એવુ જાણ પડી માન જીવનની મનામની માટ નુ
માત્ર મિત્રોની જ મોખન નખીમ પન્નુ ઉપાન પ્રમા ના
મિત્રોથી તે માથે દુ નીમ

નોંધ -

(૧૯) ભુગાન - પરગરી ગમન

આ લોકમા અપયમ અને વર - બધનાદિનુ કાન,
પ નામા નન્મદિ દુ િનિમા લઈ જનાન પ નપ માવ નિમ
વસનાન ભુગાન તથા પ ની મનના મનાપાપાના પ નાથ
પણ નહી વં

નોંધ -

(૨૦) અનીનિ

નીનિ - પ્રામાનિયા એવા જીવનની પવિત્રતાનુ ના છે
આવુ નમત્યા પડી દોર નુ વેષાન આદિના,

(૧) બેગનેગ,

(૨) માદુમન નવી કે માત્રી વન્નુ વાનગી નીજીખાપી, જુની
કે ખનખ વન્નુ આપવી

(૩) વરા પૈસા લા આજો માન આપવો

(૪) કોઈની ગુમ થયેલી વસ્તુ પચાવી પાડવી વગેરે પ્રકારની અનિતિનું સેવન નહિ કરું.

(ખ) સરકારી ઇન્કમટેક્સ (આવકવેરો), સેલટેક્સ (વેચાણવેરો), વગેરે ભરવામાં પણ અનીતિ નહિ કરું.

અનીતિથી થતા કેટલાક સ્થૂલ લાભો કરતાં પણ પરિણામે થતા અનેક ગેરલાભોનો દીર્ઘદૃષ્ટિથી વિચાર કરી હવેથી હું મારા જીવનને અને તેટલો નીતિસંપન્ન બનાવવા કોશિષ કરીશ.

(ક) મનની નબળાઈને કારણે ન છૂટકે ક્યાં પણ અનીતિનું સેવન કરવું પડશે તો પણ હૃદયમાં પશ્ચાત્તાપ કરીશ અને પ્રાયશ્ચિત્ત રૂપે ૧૨ નવકાર કે ૧ આધી નવકારવાળી ગણીશ અથવા તે દિવસે ... નો ત્યાગ કરીશ.

નોંધ :-

(૨૧) જાતીય બદી

(અ) કોઈપણ પ્રકારની જાતીય બદીઓમાં કૃમિત્રોની સોખત આદિથી હું કસાઈશ નહિ.

આ બદીઓએ તો અનેકોનાં જીવનની ભયંકર ખાનાખરાબી સર્જી છે. એવું સાંભળ્યા-વાંચ્યા અને જોયા પછી હવેથી હું મારા જીવનની સલામતી માટે ભારે કાળજી રાખીશ.

(બ) પૂર્વે પડી ગયેલી કોઈપણ જાતીય બદીનું જે પણ સેવન થશે તેને બીજે દિવસે ઉપવાસ અથવા આયંબિલ કરીશ અથવા ધી નો ત્યાગ કરીશ.

(૨૨) સાધુ-સાધ્વી-ભગવંતોની નિંદા

(૧) કોઈપણ ગરુડ-સમુદાયનાં પૂજનીય સસારત્યાગી સાધુ-સાધ્વી, ભગવંતોના હૃદયસ્થપણાથી છતાં કે અછતા નાના મોટા દોષોને વર્ણવી તેઓની નિંદા કરવાનું મહા પાપ હું નહિ જ કરું.

(૨) કોઈ તેમ કરતું હશે તો હું તેને સાંભળીશ પણ નહિ.

સામાન્ય રીતે કોઈપણ જીવની નિંદા કરાય નહિ તો પૂજનીય ત્યાગી સાધુ-સાધ્વી ભગવંતોની નિંદાનું ભયંકર પાપ તો થાય જ શી રીતે?...
નોંધ :

વિભાગ-૩

“શુ પ્રતિજ્ઞા એ બધન છે ?”

[પ્રતિજ્ઞા (નિયમ) ની આવશ્યકતા, અનિવાર્યતા અને
મહત્તા અમજાવતો તેમજ પ્રતિજ્ઞા વિરોધી અનેક
મતબોલો નિગ્રહગ્રસ્ત કરતો આ લેખ ખામ
મનનપૂર્વક વાંચવા જેવો છે]

“શું પ્રતિજ્ઞા એ બંધન છે ???”

[“પ્રતિજ્ઞા (નિયમ) લઈએ અને નવી જાય એના કરતાં પ્રતિજ્ઞા ન લેવી સારી ” ઈત્યાદિ ગોડનાગણો આટલું તો જરૂર વિચારે]

આજે ઘણા આત્માઓ “પ્રતિજ્ઞા (નિયમ) લેવાની શી જરૂર છે ?” .. “અમે તો પ્રતિજ્ઞા લીધા વિના જ અમુક રીતે વર્તીશું, પરંતુ પ્રતિજ્ઞા તો નહિ લઈએ !” “પ્રતિજ્ઞા એ તો બંધન છે !”

“પ્રતિજ્ઞા લઈએ અને પછી ભાગી જાય એના કરતાં પ્રતિજ્ઞા ન લેવી સારી” ઈત્યાદિ માનતા-ગોલના કે પ્રચારતા જોવા મળે છે.

તેઓએ આટલું જરૂર વિચારવું ઘટે કે—જેમ વ્યવહારમાં પણ રેડિયો કે ટી. વી. વગેરે મનારજનના સાધના ઘરમાં વસાવ્યા પછી કદાચ ૧૨ મહિના સુધી તેનો ઉપયોગ બિલકુલ ન થાય તો પણ જે લાયસન્સ રદ ન કરાવ્યું હોય તો ૧૨ મહિનાને અંતે તેનો ટેકસ ભરવો જ પડે છે .. મકાન ભાડે લીધા પછી સંયોગવશાત્ તેનો ઉપયોગ ન કરી શકવા છતાં પણ મકાન વિધિપૂર્વક પાછું સુપ્રત ન કર્યું હોય તો તેનું ભાડું ભરવું જ પડે છે. તેવી જ રીતે દુનિયામાં થઈ રહેલાં અગણિત પાપોનો પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક ત્યાગ ન કર્યો હોય ત્યાં સુધી ગમે તે પળે ગમે તે પાપ કરી નાખવાની શક્યતા ખુલ્લી રહેલી હોવાથી તે પાપ ન કરવા છતાં પણ તે નિમિત્તે કર્મબંધ ચાલુ જ રહે છે. માટે જ તો નિગોદ (અન તકાય=અન ત જીવોનું એકજ સૂક્ષ્મ શરીર)નાં જીવો હિંસા, અસત્ય, ચોરી, મૈથુન જેવા કેઈ પણ પ્રકારનાં વ્યકત (સ્પષ્ટ) પાપો ન કરતા હોવા છતાં પણ પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક પાપોનાં ત્યાગના અભાવ (અવિરતિ) થી થતા કર્મના આશ્રવથી તેઓને અન તકાળ સુધી નરક કરતાં પણ અન તગણા દુઃખોવાળી નિગોદમાં જન્મ-મરણ કરવા પડે છે . વળી પૃથ્વીકાય આદિ એકેન્દ્રિય જીવો મુખ ન હોવાથી કવલાહાર (મુખ દ્વારા કોળાય રૂપે આહાર ગ્રહણ કરવો તે) કરી શકતા નથી. તેમ છતાં પણ પ્રતિજ્ઞા (વિરતિ) ના અભાવે ઉપવાસનું પુણ્ય પામી શકતા નથી અને અસંખ્ય વર્ષો સુધી તેમને એકેન્દ્રિય યોનિઓમાં જ જન્મ-મરણ કરવા પડે છે. માટે અવિરતિ (પાપો ન કરવાની પ્રતિજ્ઞાના અભાવ) થી થતા નિરર્થક કર્મબંધથી બચવા માટે પ્રતિજ્ઞા એ ખૂબ જ જરૂરી છે

વગી કેવલાક જીવો એમ પણ કહે છે કે “અમુક પાપ ન
 મરુ એ જાનની પ્રતિજ્ઞા લેવાથી જિલ્લુ મન તે વાતનો જ વાનવાર
 વિચાર કરવા માટે છે માટે પ્રતિજ્ઞા લેવી નહિ” આ વાત પણ
 ખરબર નથી મરણ કે શરૂઆતમાં કદાચ પૂવના મસ્તક વશાત્ તેમ
 કાય તો પણ જો તે પાપના નુકશાન અમજવા પૂર્વક તેમ ન કરવાની
 પ્રતિજ્ઞા લીધી હોય તો ધી-ધી-મન ટેવાઈ જાય છે કે મારે તો
 અમુક મમ ન કરવાની પ્રતિજ્ઞા જ છે એવું હવે મારે જો બાબતનો
 વિચાર કરવો પણ બ્યથ છે ઉપવાસનું મહત્ત્વ સમજવા પૂર્વક તેનું
 પચ્ચક્રખાણ લીધા પછી ગમે તેવી સુદર સ્થિતિ સામે આવે તો
 પણ ‘માર તો આજે ઉપવાસની પ્રતિજ્ઞા છે’ એવા ખ્યાલથી પ્રાય
 કરીને તે સુદ સ્થિતિને ખાવાનું કે તેનો વિચાર કરવાનું પણ
 મન થતું નથી આ અનુભવમિધ્ધ હીજત છે આ તો થઈ
 નિરધામક નિયમની વાત

વગી કરવા એન્ય સુદ-અનુદ્યનો માટે પણ “હુ આમ
 જ કરીશ” આવી પ્રતિજ્ઞા લીધી ન હોય પણ કહત મક પ જ
 ક્યાં હોય તો આપનું મન આમન્ય નિમિત્તો મળતા જ તરત જો
 મુન સંકપ્તની ચલિત થઈ જાય છે દા. ત. દરોજ રજુદર્શન
 કરવાનો માર સંકપ્ત (પ્રતિજ્ઞા નહિ) ક્યાં હોય તો થોડું પણ
 વાવહારિક કાય’ આવી પડતા તરતજ મન નબળું પડી જાય છે
 કે ‘હુ ? તેમ અમુક નકારના મુયોગો હોવાથી મારાથી દર્શન થઈ
 શક્ય નહિ કલથી જરૂર કરીશ આજે એક દિવસ દર્શન ન થયા
 તો શુ ખા’ મોજુ થ, જવાનું હતું’ પણ જો રજુ દર્શન
 કરવાની પ્રતિજ્ઞા જ લીધી હોય તો ‘મા’ તે મવારના મુખમા
 કાપણ નાખના પહેલા પ્રભુ દર્શન કરવાની પ્રતિજ્ઞા છે માટે મા-
 નેનું પલન ક વુ જ એકજો આવા વિચારથી જો મુખ અનુદ્યનમા
 નિયમિતના જળવર્ષ હે છે માટે વિધવાત્મક બાબતોની પણ
 પ્રતિજ્ઞા (નિયમ) જ ર લેવી જો-જો

વગી પ્રતિજ્ઞાને જાણ મારનાનાઓએ એવું જરૂર નિવારવું
 જો-જે ક, જેમ મોર, જે, વિમાન વગેરેને પ્રેક હોય, ધા-
 બદ વગે ને લગામ પાય, અમુક-નીને કાઠાની મથાઈ હોય તો
 જ તેઓ ઉપયોગી બની રહે છે પનું પ્રેક વગની મોટર, જે,
 વિમાન, લગામ વગરના ધા-બદ વગે તેમ જ કાઠા વગરના

સમુદ્ર-નદીથી અનેક હાનારતા ચર્ચાય છે...તેવી જ રીતે જીવનમાં પણ ઇન્દ્રિયો અને મન ઉપર પ્રતિજ્ઞા-નિયમ રૂપી ઘ્રેષ્ઠ-તાગામ કે મર્યાદા હોય તો જ તે જીવન પોતાને અને ણીજત પણુ અનેકાને ઉપયોગી બની શકે છે. પરંતુ નિયમ વગરનું નિર્બંધુશ જીવન તો અનાદિકાળના વિષય-કષાયોનાં કુસંસ્કારોને કારણે સ્વ-પરને અનેક રીતે અભિશાપ રૂપ (નુકશાન કારક) બની રહ્યું તો પણ નવાઈ નહિ. માટે ટુંકમાં પ્રતિજ્ઞા એ બંધન નથી. પણુ ઊલટું ગગ ટેપની વાસનાઓનાં અને વિષય-કષાયના કુસંસ્કારોના બંધનાથી આત્માને છોડાવવા માટે તીક્ષ્ણ અસિધારા (નલવારની ધાર)નું કામ કરે છે. પ્રતિજ્ઞા એ તો પ્રમાદ રૂપી શત્રુની બાણવૃષ્ટિથી આત્માનું રક્ષણ કરવા માટેનું મજબુત કવચ છે. બળતર છે. આવી પ્રતિજ્ઞાને બંધન માનવું એ તો ખરેખર નરી આત્મવચના જ છે.

વ્યવહારમાં પણુ વેપારના અને સ્કુલ-કોલેજોના, હોટલો અને સિનેમા ટોકીઓના, કલબો અને જીમખાનાઓના, રેલ્વે અને બસોનાં ટપાલખાતા અને બેન્કોનાં, કોર્ટ કચેરીઓ અને મ્યુનીસીપાલિટીના, રેશનીંગ અને દૂધ કેન્દ્રોનાં, મંડળો અને સાસાયટીઓનાં અનેક નિયમોને ડગલે-પગલે આધીન રહી જીવન જીવનારો માનવી માત્ર ધાર્મિક નિયમોને જ બંધન રૂપ કહી તેની ઉપેક્ષા કરે તો એવા એ ભારકર્મી માનવીની માત્ર ભાવ-દયા ચિંતવવા સિવાય બીજો ઉપાય પણુ શું હોઈ શકે ???

વળી “પ્રતિજ્ઞા લઇએ અને ભાગી જાય તો ?” એમ કહેનારા મૂઆ પહેલા જ મોકાણુ માંડે છે. પ્રતિજ્ઞા લીધા પહેલાં જ ભાંગી જવાની વાત કરનારાઓ “રોતો જાય એ મૂઆની જ બખર લાવે” એ લોકોકિતને ચરિતાર્થ કરનારા છે. પરંતુ તેઓ સાંસારિક કાર્યો માં આવું કશું જ વિચારતા નથી કે - “જેનમાં બેસી ફોરેન (પરદેશ) જાઉં તો છું પણુ અધવચ્ચે જ વિમાન સળગી જશે તો ?...હજારો રૂપિયા ખર્ચીને ડોક્ટર, વકીલ કે એન્જિનીયર આદિની હીંગીઓ પ્રાપ્ત કરવા માટે ભણું છું તો ખરો પણુ તે હીંગીઓ મજ્યા પછી હું તરતજ મરી જાઉં તો મારા બધા જ પૈસા અને સઘળીયે મહેનત નકામી તો નહિ જાય ને ?... મકાન તો બંધાવું છું પણુ ધરતી કેપના આંચકાથી પડી જશે તો ? હુકાન તો ખોલું છું પણુ દેવાળું નીકળશે તો ? દીકરી પરણાવું

તો હું પણ થોડાજ વખતમા રહ્યો આજે તો ? જાને પર
 તો હું પણ થોડાજ વખતમા મરી જાય અને બધો ખર્ચ નમરો
 ર્ય તો ?

ઉપરના બધાજ પ્રસંગોમા જો આની રીતે બિવિધના
 નિશાનના વિષયો ઠરવામા આવે તો અસારનું એક પણ કાર્ય
 જની શકે નહિ

વેપા મા તુકશાની આવશે તો ? એની શકાથી વેપારને જ
 નહિ મરના. પણ પ્રાપ્તિના લાભને મેગરી શકેતો નથી મરી
 જવા બચથી જે ભણતો જ નથી તે જિહ્વીભર અભણ રહી જાય
 તેવી જ રીતે પ્રતિના લઉ અને ભાગી જાય તો ? એવી ખોટી
 આશાથી પ્રતિના નહિ લેનાને પ્રતિનાથી (પાપોનો અટકાવરૂપ)
 યજ્ઞ લાભમાં સહાને માટે વચિત રહી જાય છે, અને આ ચ ચગ
 મનુષ્યનવતુ રજુભરુર આયુષ્ય પૂર્ણ થયા દુર્ગતિમા ધડલાઈ જાય
 છે માટે પ્રત્યેક મુન પુરુષોએ ઉપરોક્ત પ્રકારના માનસિક કુવિધોને
 દૂર કરી, પ્રતિનાથી યજ્ઞ લાભોનો વિચાર કરી યથાશક્તિ પ્રતિના
 મીઠવી તેનું સુદર રીતે પાલન કે વા માટે ત પર રહેવું જોઈએ

જેમ ઘરમા ઉપગ્રા માળે ચરવા માટે રાખેની નીમરણી
 થી પણ લપસ્યા કેમ પડી જાય તો પણ નીમરણી કાઢી નખાતી
 નથી પણ પડવાથી થયેલ જખમને રૂઝાવવા માટે મલમલ ? કસાવી
 બીટુવર નિમ્ન ત્તી પણ ચઢતી વખતે વધારે આવવાની રાખવામા
 આવે

તેવી જ રીતે સુદર રીતે પાલન કરવાના શુભ ઉદ્દેશ્યપૂર્વક
 લીધેલી કાઠપણ પ્રતિનાના કદાચ કયા-કે કાઈક તીવ્રતમ અશુભ
 મર્મના દૈવ્યા કે શત્રુકથી ભગ પણ થઈ જાય તો પણ તરત
 જ મદાદગરને નિખાલસતા પૂર્વક જણાવી તાયશ્વિત નવીકારી શુદ્ધ
 બની રીધી વધારે સાવધાની પૂર્વક તે પ્રતિનાનું પાલન કે વા માટે
 પુરુષાર્થ કરવા જોઈએ

પરંતુ ભાગી જવાના ઉદ્દેશથી પ્રતિનાને જ નહિ નીમરણા
 મળુમ તો ખ-ખર દળ યાતના બચથી બેજન ત્વગ મરના ની
 પણ, કે જુ-લીખ પડવાના બચથી કપડાને જ શરીર પર નહિ
 કે ન ની પહે-દાન્યા-પદ જ ગણાય ને !!!

વળી કેટલાક આત્માઓ કેવળ અધ્યાત્મની કોરી વાતો કરી, કહેવાતી ધ્યાન અને યોગની પ્રક્રિયાઓને કે કેવળ પ્રાર્થનાને જ વધારે પડતું મહત્ત્વ આપી વ્રત-પચ્ચક્ષણી તરફ તદ્દન અરુચિ દર્શાવે છે. કેટલાક તો —

“વ્રત નહિ, પચ્ચક્ષણી નહિ, નહિ ત્યાગ કોઈ વસ્તુનો

મહાપદ્મ તીર્થ કર થશે, શ્રેણિક કાણુંગ બેઠ લો.”

ઇત્યાદિ કોઈક અપેક્ષાથી કહેવાયેલા ઉપરોક્ત પ્રકારના વાક્યોને આગળ ધરી, શ્રેણિક આદિનાં દૃષ્ટાંત આપી કહે છે કે : “શ્રેણિક મહારાજને કોઈપણ જાતનું વ્રત-પચ્ચક્ષણી કે કોઈપણ વસ્તુનો; ત્યાગ ન હોવા છતાં પણ તેઓ પરમાત્મા શ્રી મહાવીરદેવ પ્રત્યેની અનન્ય શ્રદ્ધા-ભક્તિના પ્રતાપે આવતી ચૌવીસીમાં પદ્મનાભ નામે તીર્થ કર થશે. કાણુંગ નામે ત્રીજું અગસ્ત્ય આ વાતની સાક્ષી પૂરે છે માટે પચ્ચક્ષણી લેવાની કોઈ જરૂર નથી.”

તે આત્માઓએ પણ જરૂર વિચારવું ઘટે કે ઉપરોક્ત શ્લોક કેવળ ભક્તિયોગનું માહાત્મ્ય વર્ણવવા માટે જ કહેવાયું છે નહિ કે વ્રતપચ્ચક્ષણીનો નિષેધ કરવા કે તેની ઉપેક્ષા કરવા. વળી શ્રેણિક મહારાજ તો પૂર્વે બાધેલા તથા પ્રકારનાં નિકાચિત અપ્રત્યાખ્યાનીય કષાય મોહનીય કર્મના ઉદયથી વ્રત-પચ્ચક્ષણી લઈ શકતા નહોતા કે કોઈપણ વસ્તુનો ત્યાગ કરી શકતા ન હતા પરંતુ તેમના હૃદયમાં તો વિરતિ (પ્રતિજ્ઞા) ધર્મ અને વિરતિધરો પ્રત્યે ભારેભાર બહુમાન હતું. જરાપણ અરુચિ કે ઉપેક્ષા ન હતી અને પોતે પ્રતિજ્ઞા ન લઈ શકવા બદલ તેમના અંતરમાં ખૂબ જ પશ્ચાત્તાપ રહ્યા કરતો હતો. તેથી જ તેઓ પ્રતિજ્ઞા પ્રત્યેનાં સાપેક્ષ ભાવપૂર્વક પરમાત્મભક્તિનાં પ્રતાપે તીર્થ કર થવાનાં છે, નહિ કે વ્રત-પચ્ચક્ષણી પ્રત્યે ઉપેક્ષા હોવા છતાં પણ.

વળી તે જ ભવમાં અવશ્ય કેવલજ્ઞાન પામી, તીર્થ કર બની, મોક્ષે જનારા અને છદ્મસ્થ અવસ્થામાં પણ મોટે ભાગે સતત આત્મધ્યાનમાં લીન રહેનારા એવા ચરમ તીર્થપતિ શ્રમણ ભગવાન શ્રી મહાવીર સ્વામીએ પણ જે જગત-પ્રસિદ્ધ મહા પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી અને જેના પ્રભાવે ૫ મહિના અને ૨૫ દિવસના ઉપવાસના અ તે પ્રતિજ્ઞાની બધી જ શરતો પૂર્ણ થવાથી ચંદનબાળાના હાથે તેમનું પારણું

યથુ હનુ એ વાત પણ ધ્યાન આદિની વાતો ઠરી મન-પચ્ચક્ષ્યાત્
ની ઉપેક્ષા કરનારા આત્માઓએ ખામ વિચારવા જેવી છે
વળી ૧૨૫ તીથે કર ભગવતોને સીમા લેતી વખતે ‘ક મિ મામાઈય’
ઈત્યાદિ યાવ જુલુષ આમાયિકની ભીષ્મ પ્રતિનાનો ઉચ્ચાર કરતાની
આથે જ પરમ વિગુહ અચવન્નાયો થવાથી અન્યત નિર્નગ એવું
મન પચ વ નામે જોયું નાન ઉપન થાય છે આ ઘણન પણ
પ્રતિનાની મરત્તાને મમજવાને માટે પૂનતી નથી શુ ?

માટે જુ વિના રી મયુ

દ દ આમાઓ આ વેળ મનન પૂર્વે વા રી વિચારી,
પ્રતિના દ નિરમ મજેની રાગવિન્દ માન્યતાએને મગજમાંથી
દેશવના આપી આ જા જગુ રેલ વિધેયા મન નાન નિરધ મક
નિયમેમારી ધધશાસ્ત્ર નિયમોના નીપજ ઠરી તનુ મુદ્દા રીને
પણ ની દેવલ્લભ મનવજન મન્જ બન ર એજ શુભા

॥ નિવમન્તુ મરજગત ॥

પ્રતિજ્ઞાની મહત્તા

યાને

વંકચૂલની કથા (સત્ય ઘટના)

[સામાન્ય ગણાતા નાનકડા એવા પણ નિયમોનું
દૃઢતાપૂર્વક પાલન કરવાથી આલોકમાં અને
પરલોકમાં કેવા મહાન લાભો થાય છે એ
આ વંકચૂલની કથા તમને કહેશે.

પ્રતિજ્ઞાની મહત્તા

યાને

વક્રચૂલની કથા (સત્ય ઘટના)

નિના દેગ અને પેગાપુ નામ ત્યા નજર કહે નત
શ્રીચૂન મુખન પનકમી ભાવ યાચી અને અથત પ્રજનન મલ

શ્રીચૂન નતને પુ પચૂન નામે અક પુત્ર અને પુપચૂવા
નાને મક પુત્રી ભાવ-એન વચ્ચે અધિક ન અનેન મકમી ત
નિના નાનેન નાદિ યુવાવચ્ચાન પાનેના પુ પચૂવના વચ્ચે મક
મુ ન નજર પા આધે થયા

નજરમાન પુ પચૂવ પાન પિતાની માફક પ્રતાપી અને
મુનીન નેના પનતુ આ રાવચ્ચાધીજ અભ મિત્રાની મ ન
ચી નજરથી મુવાવચ્ચામા જગા ના નાને વચ્ચેન પુ પચૂવા
વચ્ચેનાને માધીન મનના પુ પચૂવ પ્રતન ખુમન ન ત ના
અને અનેના સામા કામ ક ના આધી સામે નત વક્રચૂન કાળેને
બોલાવના

અને રામની વાન છ નજરમામા અદવા નત શ્રીચૂન
પાન કે નાક નગ ના આ રાવ નામે આધ્યા નતન પ્રજામ
કરી ભાવ ના નમના મુખ પે માફ અને નિનાની મની
સા કાળે અધિક પ નાનાની નની તમા કાક આનસાક ન ન
અને નમના કાળ-આમાન પિત્રથી નમનના નતને પા ન
પા ની ન માં પત મ નુ નાથ ન નિર્ભયપા ની કથા માદ
ન તની મામા થના તમા બોલાવના-મદા ન મા નાના પ
માવમના કાક ન નાથ ના મન માં કપડે આપી મામા અને
મન પત મની મામા-પ ના ના નજરમા પુપચૂવ ન
પ્રજનન નતને ન મ ગીત મદન થાય? અમા ધી ન નાથ
પા મુધી ના પ નુ મદન મિત્રની પત મથા ન ના ન
ન અને ખુમન સાચા ત્યા નમાની પા ન નત મ ન
આવના કી ન પ્રજનન ન મોનુષ નતન પ્રજનન કુખ ન

‘ખુખજ લાગી આવ્યું’ નગરજનોને થોડ્ય આશ્વાસન આપી વિદાય કર્યા અને ગજસભાનું કાર્ય પનાવી પુષ્પચૂલને એકાંતમાં બેસાડ્યો અને કહ્યું, ‘‘ પુષ્પચૂલ ! તારી કસિયાદો હવે દિન-પ્રતિદિન વધતી જાય છે. તારું નામ પુષ્પચૂલ હોવા છતાં તારા વાંકા કાર્યોને લીધે તું વકચૂલ તરીકે ઓળખાય છે. કોઈપણ ભોગે પ્રજાનું રક્ષણ કરવું એ રાજાની પ્રથમ ફરજ છે. મેં તને ઘણી વખત સમજાવ્યો છતાં તું હજીયે સમજતો નથી. હવે તને છેલ્લી વખત કહું છું કે તને સારી રીતે રહેવું હોય તો ખુશીથી અહીં રહે. નહીં તો મારા નગરમાંથી ચાલ્યો જા. હું પુત્ર વિના ચલાવી લઈશ પરંતુ રાજ્યની આખરનાં કાકરા નહિ થવા દઉં’

મૃગે મોઢે વંકચૂલ આ બધું સાંભળી રહ્યો. પોતે ખોટું કરી રહ્યો છે અને પિતાની વાત સાચી છે એમ તેનાં સત્ય-પ્રિય અંતઃકરણને સતત લાગ્યા કરતું હતું. પરંતુ વ્યસનોની ગુલામીને લીધે તે સુધરવાને લાચાર હતો. તેથી થોડાજ વખતમાં તેણે નગર છોડવાની તૈયારી કરી લીધી. તેની પાછળ તેની બહેન પુષ્પચૂલા અને તેની પત્ની પણ જવા તૈયાર થયાં. પ્રજા-વત્સલ રાજા શ્રીચૂલે હૈયું કઠણ કરી ત્રણેને જવા દીધા.

નગરત્યાગ કર્યા પછી મહાપરાક્રમી વંકચૂલ એક સુંદારાની ટોળીમાં ભળ્યો. થોડા જ દિવસોમાં ટોળીનાં આગેવાનનું મૃત્યુ થતાં બધા સુંદારાઓએ તેને શૂરવીર જાણી પોતાની ટોળીનો આગેવાન બનાવ્યો. સુંદારા ટોળીનાં નાયક બનેલા વંકચૂલે પણ સિંહગુહા નામની પહાડીમાં પોતાનું નાનું સરખું રાજ્ય જમાવી લીધું.

એક વખતની વાત છે. જ્ઞાનતુંગસૂરિ નામે એક જૈનાચાર્ય પોતાનાં શિષ્ય પરિવાર સહિત વિહાર કરતાં કરતાં જંગલમાં ભૂલા પડ્યા. ચોમાસાનાં દિવસો તદ્દન નજીકમાં હતા. આજુ-બાજુમાં કોઈ ગામ ન હતું અને ચોમાસામાં જીવવિરાધનાથી બચવા માટે જૈન સાધુ વિહાર ન કરે. તેથી તેઓ સિંહગુહા પહાડીમાં આવ્યા અને વંકચૂલ પાસે તેમણે ચાતુર્માસ રહેવા માટે જગ્યાની માંગણી કરી.

પરમ પુન કહ્યું "મારુ ૧૪૧ જગ્યાનો આત્મી તોટો નથી,
પણ અમે ન્દયા ગાન-ગુરુ મોને ધોગીની ગાય બધાજ વ્યગ્રને
પુન હરે તમે આત્મી નહીને ધર્મનો ઉપદગ આપી જાતા મન
પરમાત્મી નામો નો મારી તો પવીજ ભાગી પર માટે એક
મન નમને આત્મી નાંવા ઉ, કે તમારુ આત્મી નહી તમારી
પ્રાણ મુજબ ધર્મ-ક્રિયાઓ કેવી, પરંતુ એક પાપ અમારુ
ધર્મ-ઉપદગના આપસો નહી મમયજ આ સાર્ય મદા ૧૪૨ કહ્યું
"પરમ છે પાપ એક સાન અમારી પણ તમારુ માય નાતરી
કહ્યા મુધી અમે આત્મી નહીએ ત્યા મુધી અમારી આમપામ
દિમા રાને ન કાય વિરેદી વચ્ચે તે સાન કમુવ મરી
આ સાર્ય મદાનજને આતુમોમ નાજા

ગમયને જ્ઞાના વાન ચાલી નથી કર્મધ્યાનપૂર્વક
 નિર્વિનયે આનુભવ પૂર્વક થતા પતિસમ નિર્મલ સાચાઈ
 ભગવતે વિદ્યા કહેા મુનિવંશી રવિન દિનચર્યાથી મત્યલ
 પ્રભાવિત થયેલા વૈષ્ણવ જ્ઞાનેતા આથીના લભને રંગાવના
 ચાલ્યા પત્નીની દૃઢ પૂજી થતા ભીન્ન માલગેા રાહ દાહ,
 પૂજા આવા પતિન નહા માળા મુખથી મંક પત ગાઢ કર્મ
 ઉપદેશનેા માલગુણ વિના પાછા ના આ વૈષ્ણવ મલકા
 ના પાગે ન્હુ દગ લેયા હ મુખી આચાર્ય અદાતની
 ગાયે પાયા

પ્રતીની દ પૂર્વે થયલી આવી તમજ વચ્ચનની
પા રાતને તો આ રાય બાતલ બોલ્યા વચ્ચન દુવ આપણી
કાલ પૂર્વે થાય જ માટે તારી કાલ દોષ તા આપ । આ
મિતનની માદગીની નિમિત્ત દુ નત થાત નિયત આપણ
૩ । ૫

[illegible]

“વંકચૂલ ! ધર્મઉપદેશ આપનાર મુનિઓ સારી વ્યક્તિની યોગ્યતા સમજીને કહે છે. માટે તુ ધારે તો સહેલાઈથી પાળી શકે. તેવા ચાર નિયમો તને આપવા ઇચ્છું છું અને તે આ પ્રમાણે (૧) કોઈપણ અજાણ્ય કળ તારે ન આવું. (૨) કોઈના ઉપર શસ્ત્ર પ્રહાર કરવો હોય તો કરતાં પહેલાં સાત ડગલા પાછા હટવું. (૩) કોઈપણ સજ્જતની પટ્ટરાણી સાથે વિષય સેવન ન કરવું અને (૪) કાગડાનું માંસ ન ખાવું.” આટલું બોલી આવ્યાર્થ મૌન રહ્યા.

વંકચૂલે વિચાર્યું, “ખાવાની બધી છૂટે છે. માત્ર અજાણ્ય કળ જ નથી ખાવાનું ને ? આતો સારું થયું. અજાણ્ય કળ ખાતાં તો ક્યારેક મૃત્યુને ભેટવું પડે ચોરી કરતાં હિસા કરવી પડે તેનો પણ નિષેધ નથી. માત્ર ઘા કરતાં પહેલાં સાત ડગલા પાછા હટવાનું ને ! તે પણ સારું. વિચારવાની તક મળે અને વળી એક વખત મારી સામે આવેલો શિકાર થાડો જ છટકી જવાનો છે ? પટ્ટરાણી સાથે વિષયસેવન ન કરવાનો નિયમ પણ શું ખોટો છે ? આનાથી તો ભયંકર વેર બંધાતાં અટકી જાય તથા નિહનીય કાગડાનું તુચ્છ માંસ પણ મારે ગા માટે ખાવું પડે ?” અને તે બોલ્યો. “મહારાજ કબૂલ છે. આ ચારેય નિયમો હું જરૂર પાળીશ. મારા પ્રાણનાં ભોગે પણ આ નિયમોને આંચ આવવા નહીં દઉં.”

હર્ષિત થયેલા આવ્યાર્થ મહારાજે યોગ્ય હિત શિક્ષા સાથે ચાર નિયમો પાળવા માટે પચ્ચક્રખાણ આપ્યું અને જંગલની પહાડીમાં પણ ચાતુર્માસ ઉપકારક નીવડ્યું મારી સતોષપૂર્ણ હૃદયે ત્યાંથી વિહાર કર્યો. ... વંકચૂલ પહાડીમાં પાછો ફર્યો.

(૩)

ભર બપોરનો સમય હતો. જંગલની ગીચ ઝાડીમાં વંકચૂલ અને તેના સાથીદારો બેઠા હતા સામે જ કોઈ રાજમહેલમાંથી ચોરી લાવેલા હીરા, મોતી અને ઝવેરાતનાં ઢગ પડ્યા હતા. સહુ થાકીને લોથ થઈ ગયા હતા. બધાને કંકડીને ભૂખ લાગી હતી.

(૩૮)

વકચૂન કહ્યું, 'ભાઈઓ! આ તીન માતીથી પે નહી
 સનય કાષ્ટ આવતું વાગે ?' આશ્ચર્ય થતા જ ગાંધીને જગનમા
 ધૂમી વાજ્યા અને ઘોડી જ વાગ્યા મુદ્દ મગાના ફોગો લાવી
 વકચૂન માગળ ગમેસે ક્યો અદ્ધા' મુ એ ફોગોનો આકર્ષક
 'કરી મગની એની મુગધ' બલભલા તપસ્વીઓના
 મોડા પાળ પાણી આવી જાય

બસ એ ફોગો આવ્યાને માટે ખૂબ જ તનપાપન હતા પણ
 દાગીનો નાયક શ આત કું એ પહેલા તેઓ આવ્યાને માટે
 લાસ હતા નેથી બસએ વકચૂનને જાંદીથી જોગો આરોગવા
 મા આમલ ક્યો વકચૂને પણ તગત એક ફોગો ડિપાડ્યું પણ
 તેનું મુખ આગળ ધર્યું ત્યાં જ મુગ્ધે આપેલ નિયમ યા
 આપ્યો, "મનભ્યુ આ ખાતુ નહિ"

તેલે આધીદાનને પૂછ્યું, "ભાઈઓ આ જાતુ નામ શું ?"
 ત્યાં કોમે કહ્યું, "ખમન નથી" ધીમજે કહ્યું, "જગતી
 મગી તેનું વા. છે" ત્રીજામે કહ્યું, "તે ના આ તા બસ
 નોથી અત્યંત વધારે મુદ્દ ફોગો લાસથી અમૃતદગી તેનું
 તેલએ ? ચોથાએ કહ્યું "આપો નામ ગાંધી ના નમધ ?"
 આપને તે બૂખ મરાવાથી કામ માટ હરે નામતા ઝાઝા
 પ વા મતા ખાસની જ શ આત હો

વકચૂન કહ્યું "માન તે નિયમ છે અત્યંત પુ ફોગ ખાતુ
 નહિ માટ નામ જાળ્યા વગર હુ તા નહી ખાઈ નમાન ખાતુ
 જ તા પ તા નમ આ મા

"ચાલન ત તરી નિરમા દેસ ?" મન ભતા હતા
 કહ્યું પણ વકચૂન અ શ હતા ત બોલ્યા ખમદાર' ૧૨
 મન ૧૨ માંપના નિરમાના ૧૨ પ્રાણાત પામ બ ૧ નહિ
 થવા ૬

આખા દિવસ જાગતા નાથીતા ૧ બૂખ સદન ન થતા અ
 મગા ખાવા વાચ્યા વકચૂન અન દિવસ રાથીતા ૧ અમ જ પ રી
 નસા પણ આ મુ ૧૧ દિગી જ વા મા ફોગો ખાના ૧ બધ
 જ દેસ ૧ રૂપાદપ બજાન થદન તરી પ વા અન દિગી જ પ રામા

એમનાં પ્રાણ પંખેરાં ઉડી ગયાં. ! આ દ્રશ્યને જોતાં જ વંકચૂલ અને બાકીનાં સાથીદારો સમજી ગયા કે આ કુળો તે બીજા કોઈ નહિ પણ કિપાક નામે અત્યંત ઝેરી કુળો છે કે જેઓ દેખાવમાં અત્યંત મનોહર અને મુગંધી તથા ખાવામાં પણ અત્યંત સ્વાદિષ્ટ હોવા છતાં પણ પેટમાં ગયા બાદ તત્કાળ પ્રાણ હરી લે છે.

વંકચૂલે મનોમન ગુરૂમહારાજનો ઉપકાર માન્યો. એને થયું, “જો ગુરૂમહારાજે મને અજાણ્યું કળ ન ખાવાનો નિયમ ન આપ્યો હોત તો આજે મારી સ્થિતિ પણ આવી જ થાત.” અને તે મનોમન ઉપકારી ગુરૂમહારાજને ભાવપૂર્વક વદન કરવા લાગ્યો.

(૪)

પાછલી રાતનો સમય હતો ચોરી કરીને પાછા ફરેલા વંકચૂલે પદલીની મધ્યમાં આવેલી પોતાની કુટીરમાં પ્રવેશ કર્યો. પણ અંદરનું દ્રશ્ય જોતાં જ તેની આંખોના ભવાં ઊંચે ચડી ગયાં. સામે પડેલા પલંગપર પોતાની સ્ત્રીને કોઈ પર પુરૂષ સાથે ઘસઘસાટ ઊંઘતી જોઈ તેનું લોહી ઊકળી ઊઠ્યું. તેણે તરતજ મ્યાનમાંથી તલવાર બહાર કાઢી અને એક જ ઝાટકે બેયને ખલાસ કરવાનો વિચાર કર્યો. ત્યાંજ ગુરૂએ આપેલો નિયમ યાદ આવ્યો. “કોઈના ઉપર પણ ઘા કરતાં પહેલાં સાત ડગલાં પાછા હટવું.” એટલે તે સાત ડગલાં પાછળ હટવા જાય છે. ત્યાં તો અચાનક ખુદલી રાખેલી તલવાર ભીત સાથે અફળાણી. અવાજ થવાથી પલંગ પર સૂતેલો પુરૂષ તરત જાગી ઉઠ્યો અને બોલ્યો. “એ કોણ છે? ભાઈ, પુખ્તચૂલ !”

આ શબ્દો સાંભળતાં જ વંકચૂલે તલવાર ફેંકી દીધી અને તે બોલ્યો. “બહેન પુખ્તચૂલા ! તેં કેમ આ પુરૂષના કપડાં પહેર્યા છે ?”

પુખ્તચૂલા બોલી, “ભાઈ આજે પદલીમાં નર લોકો ખેલ ભજવતા હતા. એટલે હું તારી ગેરહાજરીની પૂર્તિ કરવા માટે તારા કપડા પહેરી ભાભીની સાથે ખેલ જોવા ગઈ હતી. મોડી

તને બેન પુરુ થયુ ત્યારે આખો ઉઘથી ઘેરાતી હોવાથી કપડા બનાવ્યા વિનાજ ભાભીની માથે ચૂક ગઈ પરંતુ આમા મે ઘોઢુ મુ કચુ કે તમે આમ તનવાર લઇ લાવપીયા થયા છો ?”

“બહેન, તે થયુ તે માત્ર માટે નહિતર તુ અને તારી ભાભી બેમાથી એક પણ જીવતા ન હોત હુ તે તને પંપુરૂપ માની બનેને એકજ ઝાટકે ડાડી દેત પંતુ પેસા ગુરૂમહાનજ નો નિયમ યાદ આલ્યો એટલે માત્ર રૂગના પાછો દુરા જતા તનવાર અફગાતા અવાજ થયો અને તુ બગી ગઈ અને તારો સ્વભાવ બગાડતા જ મે તનવાર ફેંકી દીધી

બહેન ! ખેંખર ગુરૂમહાનજનો દેરા મોટો ઉપમા” તે આ નિયમ ન હોત તે તુ તમાર બનેનો ખૂની બનત અને નિંદગીબદ્ધ એ પાપના પશ્ચાત્તાપ થી અગ્નિમા બાળ્યા કળત, અગ્નિ ! ગુરૂ-મહાનજ આજુ ચામાતુ પંચીમા નદુયા ત્યાં તેમનો ઉપદેશ માબજ્યો નહિ હો પહેલેથી આવી ખબર હોત તો આરો અબુમોલ પહાવો જવા ન દેત !”

પાતાને અને પાતાના કુટુંબને જીવનન આપનાર એ ઉપમારી ગુ મહાનજના દર્શન કર્યા માટે વકચૂન હવે તનગી નદુયા દુનો આખર એની આગા ફરીબૂત થઈ એકાદ અજ આ સાર્થ બાવત પાતાના મિત્રો માથે ત્યાથી પગાર થઇ નદા દત્તા વકચૂન તેમના પામા પંચા બધીજ ચાત કરી અને ગુરૂ મહાનજના ઉપદેશથી ત્યાં વિનમરિર અધાવ્યુ તમા મહાવીર અગ્નિ બગસાનની પ્રતિમા પ્રતિપાપૂર્વક પધાવી દેત તક ડુનમય પડી નજીકમા બહેલી ચર્મનની નદીમાથી નીચળય પાર્થનાથ બાસાનની અમ હારીક પ્રતિમા પાત્ર મેજ મિત્રમા બહાનના બાના પંચલવી અન ત સ્થગ દિવાલ પાર્થનાથ તરીકે પ્રસિદ્ધિન પામ્યુ

(૫)

દિવસ પમાન થયા વકચૂન દેવી દત્ત દત્ત પત્ર હવે તન દેવીના થયા પ્રથે દિન પ્રતિદિન તુ વધતી જતી હતી આખ તુ છતી થા અન નદી દેવી દેવી દીધા પડી દેવીના પધા તજ દેવાના નિમિષ થયા

એક સત્રિએ ઉજાનેની નગરીના રાજના મહેલમાં ચઢન ઘોની મદદથી તેણે પ્રવેશ કર્યો. હીરા, માતી અને ચાનાના દાગીના લઈ તે પાછો કરવા જાય છે ત્યાં જ જંગી ગચેલી રાજરાણીએ તેને જોઈ લીધો અને પૂછ્યું : “એ કોણ છે ? અહીં કેમ આવ્યો છે ?”

વંકચૂલ બોલ્યો : ‘હું ચાર છું અને ચારી કરવા આવ્યો છું’ રાણી તેની યુવાની અને શૂરવીરતા દેખી મુગ્ધ થઈ તે બોલી, “ચાર ! તું મુખેથી ધન લઈ જા પણ જતાં પહેલાં તારી યુવાનીનો લાભ જરા મને આપતો જા.”

વંકચૂલે કહ્યું, “બધી વાત સાચી, પણ તમે છો કોણ ?” રાણી બોલી, “રાજમહેલમાં આવી સ્ત્રી તે વળી બીજી કોણ હોય ? હું રાજરાણી છું. તારા ઉપર પ્રસન્ન થઈ છું. માટે મારી ઇચ્છા પૂરી કર્યા પછી ભલે મુખેથી તારી ઇચ્છા મુજબ તું ધન લઈ જા.”

વંકચૂલને માટે આ કપરી કસોટીનો સમય હતો. ભલભલા ઋષિમુનિઓને ચલાયમાન કરી દે એવો આ પ્રસંગ હતો. એક તો રૂપ રૂપની અંબાર રાજરાણી સામેથી ભોગ મુખ માટે પ્રાર્થના કરી રહી હતી અને સાથે સાથે ઇચ્છા મુજબ ધન પણ મળતું હતું. પરંતુ સર્વશાળી વંકચૂલ પોતાના નિયમમાં અડગ હતો. તે બોલ્યો : “તો તમે મારી માતા, મારે રાજરાણીનો સંગ ન કરવાનો નિયમ છે. માટે હે માતાજી, ફરીથી આવું ન બોલશો.”

“ચાર ! તું ક્યાં છો અને કોની સામે ઇલો છે તેની તને ખબર છે ? અને મારી ઇચ્છાનો અનાદર કરતાં પરિણામ શું આવશે તેનો તને ખ્યાલ છે ?” રાણી બોલી.

“હું સારી પેઠે જાણુ છું કે તમારી ઇચ્છા પ્રમાણે ન કરતાં તમે મને પકડાવશો અને ફાંસીએ લટકાવી દેશો એમ જ ને ? પણ માતાજી, હું ચાર ભલે છું છતાં પણ ગુરૂમહારાજે આપેલા નિયમનો તો પ્રાણાંતે પણ ભંગ નહિ જ કરું. નિયમનું પાલન કરતાં કરતાં મરવા જેવું બીજું ઉત્તમ પણ શું હોઈ શકે ?” વંકચૂલે મક્કમતાપૂર્વક જણાવી દીધું.

૯ છેડાયેથી વિરધાય નવીએ તળ પોતાના વાજ વિખેરી
નાખ્યા દાગીના તેડી નાખ્યા અને ચો-ચો કદી જુએ પાડી
મેં બાનુથી ચોરીદોને ધૂમી આવ્યા અને વડચ અને પાંડી લીધો

સવાને નાનમબામા વડચ અને બાધીને નાન મમમ હાજ
કન્યામા આવ્યો નાનએ પૂછ્યુ, "તુ કોણ છે, અને ના
મને નમા મા માટે આવ્યો હતો ?

'નનન' ૯ વડચ નામે ચો છ અને ચોડી કન્યા
માટે નાનમહે નમા આવ્યો હતો ૫ તુ નવી અચાનક મને
કો ગરા અને મને પાંડીએ, નિર્ભયપૂર્વક વડચને નવામ
આપ્યો

મબામા મેહે ના ચોકોને વામુ કે દુમબાજ નાન વડચને
ગીમે ચાલી દેનાનો, કમ ક જો કેમકે મુ માય હાજ છે
અને મુ ચો પાને ચો ક્યાનુ ક્યુ ન કો છે પણ

ત્યાનો બચના અશ્વર્થની વચ નાનએ તેના બધનો
છોાવી નાખ્યા મન પોતાના મિદાસન પાને બેમાયો દાગ
કે નાનો અપો બચવ પોના ઓગામથી નાનને કોનામન
માબાજો હતા નાનને વડચની ખાતાની પ્રત્યે અન્ય ન માન
પેપ મુ અને નન નદાઅમાત્યની ૫ વી આપી પોતાના જ
પ્રજામને નમા નખી લીધા

ત્યામાદ નાળી પેપ ૧૫ બાધે નાનએ નાળીન
દોગી મ ચાવી દેવા માદ કુકમ દયા ૫૫ ત્યાજ વડચ વચ
પડ્યા, 'નનન' આપી ફુનિય વિરધયા છ અમાથી ૯
તેજ બાચમાગી વગી કો ના મેમન મામાદ કદીન
મબામા છે નથી ૯ આપની પાથી મારી માતાનુ હવતાન
મા ૬ ૫

વડચ નમા અપા દાન્યાબયા વરા નાબગી પ્રસન્ન
ધર્મે નાન ને નાળીન અબય ન આવ્યુ

વડચ દર ૬૫ ૧ મરી ૯ નીપતિના માનીયા નદા
અમાત્ય બની ૧૫૫ દયા

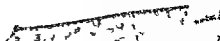
નિયમની અડગતાના પ્રભાવે ઉત્તરેનીપતિનો મહાઅમાત્ય બનેલો વંકચૂલ હવે દિનપ્રતિદિન ધર્મઆરાધનામાં વધારે ને વધારે ઝોતઝોત બનવા લાગ્યો. જિનદાસ નામનાં એક અત્યંત ધર્મનિષ્ઠ મુશ્વાવકને તેણે પોતાના ધર્મમિત્ર પણ બનાવ્યો હતો.

એક દિવસની વાત છે. રાજસભામાં બેઠેલા ઉત્તરેનીપતિને કોઈએ સમાચાર આપ્યા કે કોઈ અત્યંત બળવાન શત્રુ રાજાએ ઉત્તરેનીને ઘેરો ઘાલ્યો છે. રાજા આજાથી મહાપ્રતાપી વંકચૂલ તુરંત ચતુરંગ સૈન્ય સહિત શત્રુનો સામનો કરવા માટે સજ્જ બન્યો. ખૂનખાર યુદ્ધ થયું. યુદ્ધની અદર વંકચૂલે શત્રુ રાજાને સજ્જડ હાર આપીને જવલત વિજય તો મેળવ્યો પરંતુ તેનાં શરીરે પણ શસ્ત્રનાં ગંભીર ઘા લાગ્યા હતા.

ઉત્તરેનીના રાજમહેલમાં મૃત્યુશય્યા પર પોઢેલા વંકચૂલની ચારે બાજુ રાજા, અમાત્યો અને અનેક વૈદ્યો, હુકીમો બેઠા હતા. અનેક ઉપાયો કરવા છતાં કંઈ ફરક ન પડ્યો. કોઈપણ ભોગે વંકચૂલને બચાવી લેવા માટે ખુદ રાજા પણ અત્યંત આતુર હતો. આખરે એક વૃદ્ધ વૈદ્ય બોલ્યો : ‘રાજન્ ! શસ્ત્ર-ઘાથી ઘવાયેલા મહામાત્ય વંકચૂલને બચાવવાનો એક ઉપાય મને સૂઝે છે. પણ તે કહેતાં જીભ ઉપડતી નથી. આ સાંભળી હર્ષિત થયેલા રાજાએ કહ્યું : વૈદ્યજી, ‘જે કોઈપણ ઉપાય હોય તે વિના સંકોચે બતાવો. હું કોઈપણ ભોગે તે ઉપાય જરૂર કરીશ અને જો તે ઉપાયથી વંકચૂલ બચી જશે તો તમને મોટામાં મોટું ઈનામ આપીશ.’

વૈદ્ય બોલ્યો ‘રાજન્ ! જો કાગડાનું માંસ આપવામાં આવે તો અચૂક ફાયદો થાય ટુંક સમયમાંજ શસ્ત્રોનાં ઘા રૂઝાઈ જાય.’

કાગડાનાં માંસનું નામ સાંભળતાંજ વંકચૂલનાં ચાર નિયમોથી પરિચિત રાજા પણ પળવાર તો વિચારમાં પડી ગયા. પણ બીજીજ પળે હિંમત એકઠી કરી તેઓ બોલ્યા ‘વંકચૂલ, હું જાણું છું કે કાગડાનું માંસ ન ખાવાનો તારો નિયમ છે. પણ આ તો જીવન-મરણનો સવાલ છે. નિયમમાં

૨૭

૨૮

૨૯

૩૦

૩૧

૩૨

૩૩

૩૪

નિષેધાત્મક નિયમો

૧

૨

૩

૪

૫

૬

૭

૮

૯

૧૦

૧૧

૧૨

૧૩

૧૪

૧૫

૧૬

૧૭

૧૮

16

20

21

22

23

24

11

- શ્રી નવકાર મહામત્ર છંદ -

સ્વયંત્ર

અનન્ય-અધિપતિ

૫ પૂ આચાર્યદેવ શ્રી ગુરુભાગ્યશ્રીચંદ્ર મ ગા

સમગ્રે મહામત્ર નવમત્ર, એ છે વિન શામનનો માર,
 એનો મહિમા અપરંપર, નવપદવર એ આપ દાનારે મ ૧
 શૌર્ય પૂર્વ સદ્ સર્વ શામનો, સાર અથ બહાર,
 જસ મ સઠ અક્ષરે અવિ તીરથ, અષ્ટ સંપત્તિ ધાર મ ૨
 સર્વ કષ્ટ દુખ દુર્ગતિ નાશક, અનાધિપ છે મહા,
 ગુણ દુખ તર મમપમા સમગ્રે, મહાપ્રભાવક ફેનેક મ ૩
 ક્રુપિ મિત્રિ લક્ષ્મિનો દાયક, મહામત્રગ યમાય
 વિભુવનમા નત્રિ મત્ર આદ્ય મમ, ગુરુનંદનિ ગુન ૥૫ ના ૪
 ગર્ભ અગ્નિ જન દેવપદ સકલ, જેમ તા દામમા કાય
 ૥૧મ નીતિ મત્ર ગુણુ વિનપદ, નવનિધિ સવિ ગુન શાપ ના ૫

मातृ-पूजा परम्परा में
पुण्यश्लोका पार्वती देवी की स्मृति
को समर्पित प्रणामांजलि !

० जगदीश माथुर

मातृ-पूजा परम्परा मे
पुण्यश्लोका पार्वती देवी की स्मृति
को समर्पित प्रणामांजलि !

० जगदीश माथुर

